

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

BARDOŇOVO

2014 – 2020

Schválené obecným zastupiteľstvom dňa 15. 12. 2015 uznesením č. 81/2015.

Nitra 2015

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE BARDOŇOVO 2014 – 2020

Autorky:

©Doc. RNDr. Alena DUBCOVÁ, CSc., 2015
©RNDr. Hilda KRAMÁREKOVÁ, PhD., 2015
©RNDr. Daša OREMUSOVÁ, PhD., 2015

Foto na obálke: Oremusová, 2010

OBSAH

0	ÚVOD	4
1	ANALYTICKÁ ČASŤ	5
1.1	Situačná analýza obce	5
1.1.1	Vymedzenie územia	5
1.1.2	Prírodné pomery	5
1.1.3	Z histórie	6
1.1.4	Demografické pomery	7
1.1.4.1	Vývoj počtu obyvateľstva	7
1.1.4.2	Dynamika obyvateľstva	8
1.1.4.3	Štruktúry obyvateľstva	13
1.1.5	Ekonomická základňa	19
1.1.5.1	Štruktúra využitia pôdneho fondu	19
1.1.5.2	Trh práce	20
1.1.5.3	Majetok a rozpočet obce	25
1.1.6	Infraštruktúra	28
1.1.6.1	Sociálna infraštruktúra	28
1.1.6.2	Domový a bytový fond	29
1.1.6.3	Technická, informačná a environmentálna infraštruktúra ..	30
1.1.6.4	Dopravná infraštruktúra	30
1.1.7	Cestovný ruch	30
1.1.8	Kultúrny a komunitný život	31
1.1.9	Environmentálne pomery	31
1.2	Výsledky ankety obyvateľov a podnikateľov	32
1.3	Ex-post hodnotenie PHSR obce Bardoňovo 2007 – 2013	38
1.4	SWOT analýza obce	39
1.5	Problémová analýza	41
2	STRATEGICKÁ ČASŤ	43
2.1	Vízia obce	43
2.2	Prioritné oblasti, globálne a špecifické ciele rozvoja obce	43
3	PROGRAMOVÁ ČASŤ	46
3.1	Akčný plán opatrení a projektov obce na roky 2014 – 2020	46
3.2	Súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov	47
3.3	Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Bardoňovo na roky 2014 – 2020	51
4	REALIZAČNÁ ČASŤ	54
5	FINANČNÁ ČASŤ	55
6	ZÁVER	57
7	LITERATÚRA	58

0 ÚVOD

Zmenou spoločensko-ekonomického systému a najmä presunom viacerých kompetencií z pôsobnosti okresných úradov na obce sa na miestne samosprávne orgány presúvajú i rozhodnutia, akým smerom sa ich vývoj a rozvoj bude uberať.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. ako jeden zo základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja územia definuje program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR). PHSR je strednodobý programový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Tento programový dokument je v súlade s existujúcimi dokumentmi vyššej hierarchickej úrovne:

- Zákon č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020,
- Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja (2014),
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011,
- Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2008 – 2015,
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013,
- Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja (1998, 1995),
- Záväzná časť územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja (2012).

PHSR obce Bardoňovo nadväzuje aj na ďalšie dokumenty vypracované v predchádzajúcom programovom období:

- PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013 (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2007),
- PHSR obce Bardoňovo (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2007),
- Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál (Heidema a kol., 2007),
- Územný plán obce Bardoňovo - zmeny a doplnky č. 2/2012 (Kukuľa a kol., 2012).

Ďalšie relevantné informačné zdroje, ktoré boli použité v procese tvorby tohto dokumentu, sú uvedené v jeho záverečnej kapitole.

PHSR obce Bardoňovo treba chápať ako koncepčný dokument identifikujúci nielen hlavné problémy rozvoja obce ale i opatrenia, ktoré by mali k riešeniu týchto problémov prispieť, je podkladom pre naplnenie potrieb obyvateľov obce prostredníctvom rozvojových zámerov.

Vypracovanie a aktualizácia tohto programového dokumentu znamená, že obec sa môže zapojiť do procesu využitia nielen verejných prostriedkov ale aj prostriedkov EÚ (Zamkovský, red., 2004).

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 SITUAČNÁ ANALÝZA OBCE

1.1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Obec Bardoňovo **leží** v severovýchodnej časti okresu Nové Zámky, rozkladajúc sa na Podunajskej pahorkatine, z ktorej na územie zasahuje Hronská pahorkatina prostredníctvom svojej západnej časti Bešianskej pahorkatiny. Tvar obce je pretiahnutý v smere severozápad – juhovýchod. Obec je zároveň súčasťou Združenia obcí Termál (ZO Termál, Mikroregión Termál), ktorý vznikol 4. októbra 1999 ako záujmové združenie obcí v okolí Termálneho kúpaliska Podhájska združujúc v súčasnosti obce Podhájska, Bardoňovo, Čechy, Dedinka, Dolný Ohaj, Hul, Kolta, Maňa, Pozba, Radava, Trávnica, Vlkaš a Veľké Lovce.

Obec, ktorá má v okrese Nové Zámky okrajovú polohu, susedí na juhozápade s obcou Dedinka a na západe s obcou Pozba. Na severe hraničí s obcou Trávnica. Ďalšie susediace obce sú z okresu Levice, pričom na severovýchode je to obec Beša, na východe obce Dolný Pial, Tekovské Lužany a Medvecké a na juhovýchode obec Plavé Vozokany.

Obec sa nachádza mimo gravitačných bodov urbanizácie Nitrianskeho samosprávneho kraja, pričom jej územím neprechádzajú žiadne významné cestné komunikácie. Prostredníctvom cesty III/5804 sa cez obec Pozba napája na cestu II/580 Nové Zámky – Levice a cestou III/5805 cez obec Dedinka na cestu I/75 Šaľa – Nové Zámky – Veľký Krtíš.

Veľkosťou plochy územia s **celkovou rozlohou** 23,81 km² patrí obec Bardoňovo k stredne veľkým obciam okresu Nové Zámky. **Početom obyvateľov**, ktorý k 31.12.2014 dosiahol 749 osôb pri priemernej hustote 31 obyvateľov/ km², patrí obec rovnako medzi stredne veľké obce do kategórii s 500 až 999 obyvateľmi.

1.1.2 PRÍRODNÉ POMERY

Prírodné podmienky obce sú ovplyvnené **geologickými pomermi** a charakterom **reliéfu**. Územie patrí do Podunajskej pahorkatiny, ktorá je celkom Podunajskej nížiny. Samotná Podunajská pahorkatina je v obci zastúpená oddielom Hronská pahorkatina, ktorého západná časť zasahujúca na územie je označovaná ako Bešianska pahorkatina. Dominuje tu reliéf nížinných pahorkatín, ktoré sú na území mierne až stredne členité a ich nadmorské výšky sa pohybujú v rozpätí 160-248 m. Zastúpené sú prevažne širokými plochými chrbtami, oddelenými úvalinovitými dolinami, na ktoré sa viažu občasné vodné toky. Územie je budované v podloží tret'ohornými ílmi, pieskmi a pieskovecami, na ktorých sú uložené štvrtohorné spraše a sprašové hliny. Vzhľadom na geologickú stavbu je územie chudobné na nerastné suroviny.

Z klimatického hľadiska leží obec v teplej klimatickej oblasti v teplom mierne suchom okrsku s miernou zimou, s teplotou v januári nad -3 °C. Z klimaticko-geografického hľadiska je územie zaradené do subtypu prevažne teplej nížinnej klímy s teplotou v januári

-1,5 °C až -4 °C, s teplotou v júli 19,5 °C až 18,5 °C a priemernými ročnými zrážkami 650 až 700 mm.

Vodstvo obce charakterizuje niekoľko menších vodných tokov. Južnou časťou extravilánu preteká Hurbanovský potok, východnou časťou potok Čerešňovka a severnou časťou Bešiansky potok. Intravilánom obce, smerom na juh, preteká potok Kvetnianska. Najvyššie vodné stavy a prietoky dosahujú vodné toky v marci až v apríli. Špecifickou danosťou územia je výskyt minerálnych termálnych vôd, ktoré sú na území viazané na triasové dolomity a kremence levickej hraste. V obci boli zistené vysoko termálne minerálne vody. Skúmané boli prostredníctvom geofyzikálnych vrtov Bardoňovo 1 až 3. Vrt Bardoňovo 1 je hlboký 1700 m a má maximálnu teplotu vody 83,1 °C, vrt Bardoňovo 2 je hlboký 1800 m a teplota vody tu dosahuje 80,0 °C a vrt Bardoňovo 3 má pri hĺbke 1954 m teplotu až 90,0 °C. Z chemického hľadiska ide o vody nátriovo-chloridového typu.

Z pôdných typov prevládajú na väčšine územia hnedozeme. Zastupujú ich hnedozeme modálne na sprašiach, hnedozeme erodované na sprašiach a hnedozeme pseudoglejové na sprašových a polygénnych hlinách. Vodné toky sprevádzajú v území fluvizeme glejové. Na vyššie časti riečnej nivy Čerešňovky vo východnej časti územia naopak viazané černozeme kultizemné a černozeme hnedozemné. Lokálne sú tiež na území zastúpené pseudogleje modálne na sprašových a polygénnych hlinách. **Pôdne druhy** reprezentujú prevažne hlinité pôdy.

Potenciálnu prirodzenú **vegetáciu** tvoria pozdĺž vodných tokov jaseňovo-brestovo-dubové lesy, na sprašových tabuliach dubovo-hrabové lesy a na sprašových pahorkatinách dubové a dubovo-cerové lesy. Väčšina územia je v súčasnosti výrazne odlesnená a intenzívne poľnohospodársky využívaná, s čím súvisí skutočnosť, že z pôvodných lesov sa zachovali iba fragmenty so zmeneným druhovým zložením s dominantným zastúpením kultúry agáta bieleho. Zo **živočíšstva** prevažujú druhy biotopu lesa, polí a lúk a na vodné toky sú viazaní zástupcovia fauny vôd a ich brehov.

V obci sa nenachádza žiadne **chránené územie**. Jediným chráneným areálom bol v obci Bardoňovský park, ktorý bol vyhlásený za chránený v r. 1984 na ploche 3,9039 ha s cieľom ochrany zachovania historického parku. Štatút chráneného územia bol však v r. 2006 zrušený.

1.1.3 Z HISTÓRIE

Územie obce Bardoňovo bolo osídlené už počas mladšej doby bronzovej, z ktorej pochádza sídlisko velatickej kultúry a z obdobia strednej doby bronzovej bolo na území nájdené sídlisko čačianskej kultúry. Z nálezísk z ďalších období je zaujímavé rímsko-barbarské sídlisko z rímskej doby.

Prvýkrát sa obec spomína v r. 1269, kedy väčšina územia majetkovo patrila zemanom z Baračky, z Beše, Klačian, Šimonovian a menšia časť obce opátstvu v Hronskom Beňadiku. Počas stredoveku bolo územie poznamenávané vojenskými vpádmi, ktoré boli najničivejšie v čase tureckých vojen počas 16. stor. V polovici 17. stor. po vymretí rodiny Baracskyovcov po meči sa stáva novým majiteľom obce Ján Kazy z Veselej. V priebehu 18. stor. sa v obci vystriedali rody Ambrovcov (z Adamoviec), Kelecsényiowcov (z Kľačian), Simonyiowcov (zo Šimonovian) a Csúzyowcov (z Čúzu). V hospodárstve v danom období prevažovalo poľnohospodárstvo, vinohradníctvo a remeselná výroba.

V rokoch 1570 - 1576 bolo v obci 12 zdaniteľných domácností, tzn. asi 60 obyvateľov. V nasledujúcom období, v roku 1601, mala obec majer a 44 domov a v r. 1650 už 50 domácností a 58 obyvateľov platiacich dane. V r. 1715 mala obec vinice a len 23 daňovníkov a v r. 1828 tvorilo obec 84 domov a 591 obyvateľov.

Od začiatku 19. stor. sa silnejšie uplatňujú prvky kapitalistickej výroby. Kapitalistické vzťahy sa začínajú naplno rozvíjať po revolučných rokoch 1848-49, kedy boli urbaniálni poddaní oslobodení od feudálnych povinností a mohli sa stať vlastníkami pôdy. V poľnohospodárskej výrobe pretrvávajú pestovanie tradičných plodín (obilniny, zemiaky, kukurica, ovocie). Značné zmeny nastávajú v obci vznikom prvej Československej republiky v r. 1918, avšak obyvateľstvo obce sa naďalej zaoberá poľnohospodárstvom a vinohradníctvom a bez výrazných zmien zostali aj majetkové pomery pričom najväčšími zemepánmi naďalej zostávajú rodina Kelecsényiovcov a Hofferovcov. Počas I. svetovej vojny obec utrpela škody bombardovaním. Medzivojnové obdobie sa viaže so štrajkovým hnutím poľnohospodárskych robotníkov v r. 1924, 1931, 1935 a 1940. V období r. 1938-45 bola obec násilne pripojená k Maďarsku. Po II. svetovej vojne nastáva intenzívna obnova zničeného hospodárstva a poľnohospodárskych podnikov. Dalším prelomovým obdobím bol pád komunistického režimu v r. 1989, ktorý podmienil prechod z centrálne riadeného hospodárstva na trhové hospodárstvo a vznik súkromného sektoru.

1.1.4 DEMOGRAFICKÉ POMERY

Jedným z najvýznamnejších rozvojových potenciálov každého územia je jeho ľudský potenciál. Je výsledkom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja obce, v dôsledku čoho sa vyznačuje viacerými špecifikami. Základné demografické ukazovatele obce Bardoňovo sú zobrazené v tab. 1.

Tab. 1 - Základné demografické ukazovatele obce Bardoňovo

Územie	Plocha v km ²	Počet obyvateľov					Index rastu			Hustota zaľudnenia na km ²
		r. 1991	r. 2001	r. 2011	r. 2014	z toho ženy	2001/ 1991	2011/ 2001	2014/ 1991	
Bardoňovo	23,81	986	886	786	749	325	89,86	88,71	75,76	31
ZO Termál	213,08	15686	14886	13981	13 719	7 028	94,90	93,92	87,46	64
okres N. Zámky	1347,06	153474	149165	144 417	142964	73713	97,19	96,82	93,15	106
NSK	6343,72	715917	712312	342 461	686662	353104	99,50	48,08	95,91	108
SR	49035,31	5274335	5379455	5 397 036	5415949	2776889	101,99	100,33	102,68	110

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2015

Obec má veľmi nízku hustotu obyvateľov na 1 km², ktorá dosahuje len 31 obyvateľov na km², čo je dvojnásobne pod priemerom nielen Združenia obcí Termál (64 obyvateľov na km²) a viac ako trojnásobne pod priemerom okresu Nové Zámky (106 obyvateľov na km²) ale i Slovenskej republiky (110 obyvateľov/ km²).

1.1.4.1 Vývoj počtu obyvateľstva

Vo vývoji počtu obyvateľov môžeme pozorovať obdobie rastu počtu obyvateľov, ktoré trvalo do roku 1970, kedy sa počet obyvateľov od prvého oficiálneho sčítania ľudu v roku 1869 zvýšil zo 740 na 1269 obyvateľov (tab. 2), čím obec dosiahla maximálny počet osôb za obdobie viac ako 145 rokov. V priebehu nasledujúcich štyridsiatich rokov, podobne ako vo väčšine vidieckych obcí, dochádza k poklesu počtu obyvateľov, ktorý pretrvávajú dodnes (graf 1, 2).

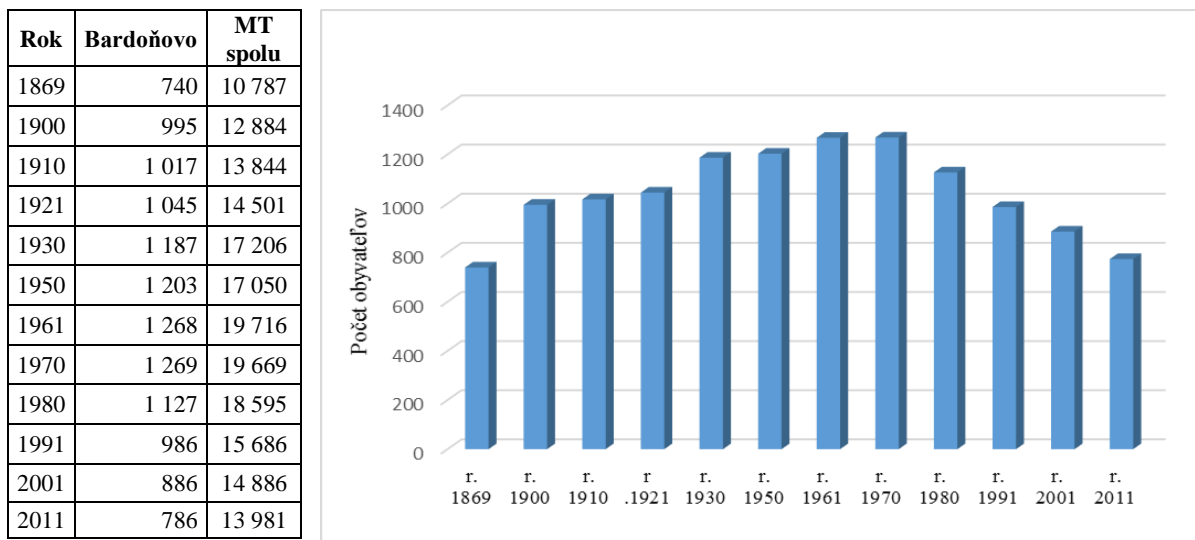
Pokles počtu obyvateľov za posledných 10 rokov dokumentuje graf 2. Ako vidieť z grafu, mierny nárast počtu obyvateľov oproti predchádzajúcemu roku bol len v rokoch -

2003, 2007 a 2014. Medziročný index rastu dosiahol najnižšiu hodnotu 94,71 %. Prevažne sa pokles pohyboval v rozmedzí 0,5 až 2 % obyvateľov obce (tab. 3).

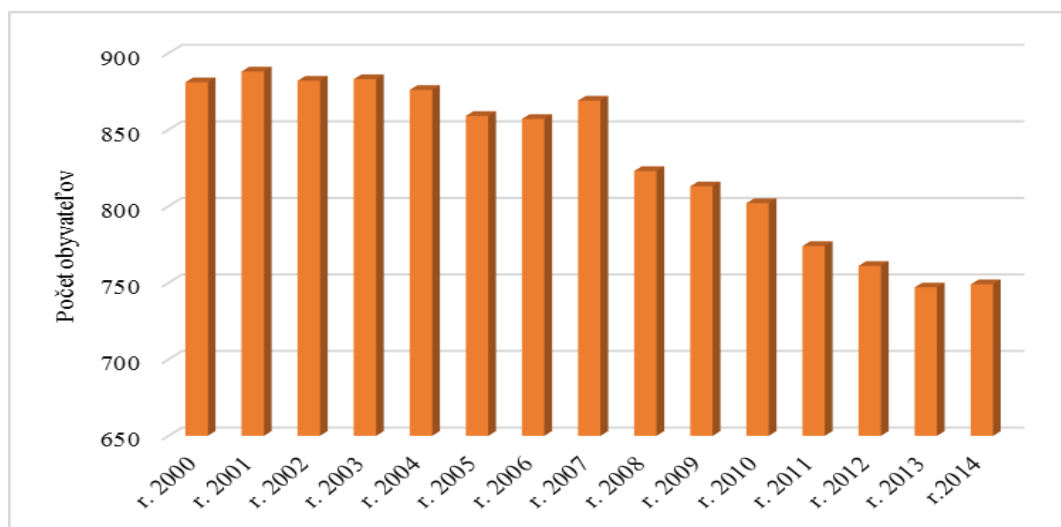
Obec Bardoňovo s počtom obyvateľov 749 patrí k stredne veľkým obciam Mikroregiónu Termál i okresu Nové Zámky.

Tab. 2 a graf 1 - Vývoj počtu obyvateľov obce Bardoňovo podľa sčítaní ľudu (r. 1869 - 2011)

Zdroj: Retrospektívny lexikón obcí 1850-1970, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 1980, 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Graf 2 - Vývoj počtu obyvateľov obce Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Zdroj: ŠÚSR, 2015, spracované autormi

1.1.4.2 Dynamika obyvateľstva

V bilanciu celkového pohybu obyvateľov (tab. 4 a graf 3) obce sa prejavuje celkový nízky prírastok obyvateľov s hodnotou 4,03 ‰ (r. 2014). V prirodzenom pohybe (tab. 4, graf 3) obyvateľov prevláda mortalita (12 zomrelých osôb) nad natalitou (3 živonarodené deti), v dôsledku čoho je v obci prirodzený úbytok obyvateľov, ktorý v roku 2014 dosiahol 9 osôb tzn. -12,08 ‰. Zvýšená mortalita je podmienená nepriaznivým vekovým zložením populácie, v ktorej má výrazný podiel obyvateľstvo poprodukčného veku. Počet zomrelých na 1000 obyvateľov v obci dosiahol 16,11 ‰ (r. 2014). Základné charakteristiky pohybu obyvateľstva obce Bardoňovo zobrazuje tab. 4.

Tab. 3 - Vývoj počtu obyvateľov a medziročného indexu rastu/poklesu obyvateľov v obci Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Počet obyvateľov													
Bardoňovo	888	882	883	876	859	857	869	823	813	802	774	761	747	749
Územie	Medziročný index rastu/poklesu													
Bardoňovo	100	99,66	100,11	99,21	98,06	99,77	101,40	94,71	98,78	98,65	96,51	98,32	98,16	100,40
ZO Termál	100	99,59	99,40	99,50	99,21	99,41	99,14	99,47	99,72	99,68	98,70	99,28	99,16	99,16
okr. NZ	100	99,17	99,75	99,75	99,80	99,66	99,68	99,74	99,80	99,68	99,06	99,60	99,53	99,55
NSK	100	99,74	99,82	99,94	99,88	99,83	99,92	99,95	99,90	99,87	97,84	99,83	99,75	99,75
SR	100	99,56	100,02	100,09	100,08	100,08	100,14	100,21	100,23	100,19	99,43	100,12	100,09	100,10

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Tab. 4 - Pohyb obyvateľstva obce Bardoňovo (r. 2014)

Obec	Natalita		Mortalita		Prírodný prírastok/úbytok		Imigrácia		Emigrácia		Migračný prírastok/úbytok		Celkový prírastok/úbytok	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Bardoňovo	3	4,03	12	16,11	-9	-12,08	15	20,13	3	4,03	12	16,11	3	4,03
ZO Termál	110	8,08	180	13,22	-70	-5,14	201	14,76	246	18,07	-45	-3,30	-115	-8,45
okr. NZ	1183	8,30	1667	11,69	-484	-3,40	989	6,94	1152	8,08	-163	-1,14	-647	-4,54
NSK	6046	8,82	7642	11,14	-1596	-2,33	3276	4,78	3420	4,99	-144	-0,21	-1740	-2,54
SR	55033	10,16	51346	9,48	3687	0,68	5357	0,99	3644	0,67	1713	0,32	5400	1,00

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Vývoj natality od roku 2001 mal kolísavý trend. Najväčší počet detí (11) sa narodil v roku 2006. Po tomto roku počet živonarodených detí bol 3-4 v obci. Výnimkou boli roky 2003 a 2004, kedy sa narodilo 7 detí. Hrubá miera živorodenosti sa pohybovala v rozpätí 12,81 (r. 2006) po 3,51 (r. 2007) živonarodených detí na 1000 obyvateľov (tab. 5). V roku 2014 sa v obci narodili 3 deti. V porovnaní so ZO Termál (8,08 ‰), s okresom Nové Zámky (8,30 ‰) a s Nitrianskym samosprávnym krajom (8,82 ‰) vykazuje obec negatívnejšie hodnoty podobne ako v porovnaní s priemerom SR (10,16 ‰), v ktorých sa narodí viac detí v prepočte na 1000 obyvateľov. Vývoj natality je v súlade s demografickým správaním sa mladého obyvateľstva, pre ktoré je typické plánovanie rodičovstva s nižším počtom detí (1 až 2) vo vyšších vekových kategóriách 25-29-roční resp. 30-35-roční.

Tab. 5 - Vývoj živonarodených detí v obci Bardoňovo v období rokov 2001 – 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	6	4	7	7	1	11	3	3	4	4	6	4	3	3
	‰	6,78	4,57	7,91	7,95	1,14	12,81	3,51	3,52	4,89	4,94	7,66	5,22	3,94	4,03
ZO Termál	abs.	111	128	118	119	100	114	96	97	110	132	105	108	92	110
	‰	7,40	8,66	8,03	8,13	6,88	7,88	6,70	6,82	7,78	9,32	7,52	7,78	6,68	8,08
okr. NZ	‰	7,80	8,22	8,04	7,90	7,97	8,07	8,09	8,60	9,32	8,91	9,05	8,08	7,78	8,30
NSK	‰	8,10	8,14	8,25	8,33	8,62	8,51	8,58	9,21	9,62	9,27	9,67	8,72	8,47	8,82
SR	‰	9,46	9,45	9,61	9,99	10,10	10,00	10,09	10,61	11,30	11,13	11,27	10,27	10,13	10,16

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Zvýšená mortalita je podmienená početnejšie zastúpenou skupinou staršieho obyvateľstva. V sledovanom období rokov 2001 - 2014 priemerne ročne zomrelo 16 obyvateľov obce (tab. 6).

Tab. 6 - Vývoj mortality (zomretých) v obci Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	17	17	16	15	15	17	9	18	21	14	19	16	18	12
	‰	19,21	19,43	18,08	17,03	17,08	19,79	10,53	21,13	25,67	17,31	24,27	20,86	23,62	16,11
ZO Termál	abs.	223	197	195	207	201	196	209	223	219	235	195	203	205	180
	‰	14,87	13,33	13,28	14,14	13,82	13,55	14,58	15,68	15,44	16,60	13,97	14,62	14,88	13,22
okr. NZ	‰	12,32	11,26	11,45	11,49	11,52	11,92	12,28	11,97	12,19	12,10	11,41	11,92	11,97	11,69
NSK	‰	11,18	10,90	11,03	10,68	11,21	11,29	11,40	11,41	11,19	11,12	10,98	11,17	10,97	11,14
SR	‰	9,62	9,58	9,71	9,63	9,93	9,89	9,98	9,84	9,77	9,84	9,62	9,70	9,63	9,48

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Najvyššia úmrtnosť bola v roku 2009, kedy zomrelo 21 obyvateľov obce. Hrubá miera úmrtnosti v sledovanom období sa pohybuje v rozpätí 10,53 ‰ (r. 2007) po 25,67 ‰ (r. 2009). Pomerne vysoká úmrtnosť obyvateľov obce úzko súvisí s jeho vekovou skladbou, v ktorej má významné postavenie obyvateľstvo poreprodukčného veku. Počet zomrelých v roku 2014 na 1000 obyvateľov (16,11 ‰) je v obci Bardoňovo nad priemerom Združenia obcí Termál (13,22 ‰) ale i okresu Nové Zámky (11,69 ‰), Nitrianskeho samosprávneho kraja (11,14 ‰) a SR (9,48 ‰).

Výsledným ukazovateľom predchádzajúcich pohybov je prirodzený prírastok resp. prirodzený úbytok. V obci Bardoňovo v celom sledovanom období prevažoval počet zomretých nad počtom narodených, dôsledkom čoho je v obci prirodzený úbytok obyvateľstva (tab. 7), ktorý v prepočte na 1000 obyvateľov obce dosahuje rozpätie -6,99 ‰ (r. 2006) po -19,69 ‰ (r. 2013). V roku 2014 prirodzený úbytok dosiahol hodnotu -12,08 ‰, čo predstavuje úbytok 9 osôb (graf 3). V tomto ukazovateli mala obec v r. 2014 negatívnejšie priemerné hodnoty ako Mikroregión Termál, okres Nové Zámky, NSK a SR.

Tab. 7 - Vývoj prirodzeného prírastku resp. úbytku obyvateľstva obce Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	-11	-13	-9	-8	-14	-6	-6	-15	-17	-10	-13	-12	-15	-9
	‰	-12,43	-14,86	-10,17	-9,08	-15,95	-6,99	-7,02	-17,61	-20,78	-12,36	-16,60	-15,65	-19,69	-12,08
ZO Termál	abs.	-112	-69	-77	-88	-101	-82	-113	-126	-109	-103	-90	-95	-113	-70
	‰	-7,47	-4,67	-5,24	-6,01	-6,94	-5,67	-7,88	-8,86	-7,71	-7,27	-6,45	-6,84	-8,20	-5,14
okr. NZ	‰	-4,52	-3,04	-3,41	-3,59	-3,55	-3,85	-4,19	-3,37	-2,87	-3,19	-2,36	-3,84	-4,20	-3,40
NSK	‰	-3,08	-2,76	-2,79	-2,36	-2,58	-2,78	-2,82	-2,20	-1,57	-1,85	-1,32	-2,44	-2,50	-2,33
SR	‰	-0,16	-0,13	-0,10	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51	0,68

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *upravené autormi*

Základným priestorovým pohybom obyvateľstva, ktorý vplýva na rast alebo pokles počtu obyvateľov je migračný pohyb. Migračná mobilita odráža zmenu trvalého bydliska pre obyvateľov, ktorí sa do obce prisťahovali (imigranti) ako i pre obyvateľov, ktorí sa z nej vysťahovali. Počet obyvateľov obce rastie imigráciou – prisťahovaním. Vývoj počtu

prist'ahovaných mal kolísavý trend (tab. 8). V roku 2014 sa do obce prist'ahovalo 15 osôb, tzn. 20,13 %. Najnižší počet prist'ahovaných predstavovali 3 obyvatelia (r. 2008) a najvyšší 29 obyvateľov (r. 2002). I v ostatných rokoch sa striedal nárast s poklesom počtu imigrantov.

Tab. 8 - Vývoj prist'ahovaných do obce Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	26	29	23	13	15	17	27	3	14	6	5	4	15	15
	‰	29,38	33,14	25,99	14,76	17,08	19,79	31,58	3,52	17,12	7,42	6,39	5,22	19,69	20,13
ZO Termál	abs.	203	229	226	198	206	239	230	310	226	256	209	174	194	201
	‰	13,54	15,49	15,39	13,52	14,16	16,52	16,04	21,80	15,99	18,08	14,97	12,54	14,08	14,76
okr. NZ	‰	5,72	6,82	7,27	7,28	7,59	7,16	7,80	8,06	6,75	6,33	6,60	6,28	6,29	6,94
NSK	‰	3,94	4,46	4,76	5,38	5,31	5,46	6,12	5,91	4,72	4,77	4,64	4,97	4,59	4,78
SR	‰	0,37	0,43	0,48	0,83	0,98	1,04	1,60	1,62	1,17	0,97	0,90	1,00	0,95	0,99

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

V roku 2014 dosiahla obec pozitívnejší vývoj v prepočte na 1000 obyvateľov ako malo Združenie obcí Termál, okres Nové Zámky, Nitriansky samosprávny kraj i SR.

Počet obyvateľov klesá emigráciou – vyst'ahovaním obyvateľov z obce. Vo vývoji emigrácie možno pozorovať dve obdobia (tab. 9). Prvé obdobie je charakteristické pomerne vysokým počtom odsťahovaných z obce s dosiahnutím maxima (34 osôb, tzn. 39,91 ‰) v roku 2008. Druhé obdobie je významné znížením počtu odsťahovaných, ktoré dosiahlo maximum v roku 2013 v počte 14 odsťahovaných osôb z obce Bardoňovo. V r. 2014 sa z obec vyst'ahovali 3 obyvatelia (4,03 ‰).

Tab. 9 - Vývoj vyst'ahovaných z obce Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	11	22	13	12	18	13	9	34	7	7	8	5	14	3
	‰	12,43	25,14	14,69	13,62	20,50	15,13	10,53	39,91	8,56	8,65	10,22	6,52	18,37	4,03
ZO Termál	abs.	199	221	238	183	220	242	241	259	157	199	190	179	197	246
	‰	13,27	14,95	16,20	12,50	15,13	16,73	16,81	18,21	11,11	14,05	13,61	12,90	14,30	18,07
okr. NZ	‰	6,10	6,69	6,33	6,15	6,06	6,71	6,83	7,31	5,92	6,29	6,43	6,45	6,79	8,08
NSK	‰	3,30	3,54	3,74	3,60	3,93	4,36	4,08	4,25	4,17	4,22	4,40	4,21	4,61	4,99
SR	‰	0,19	0,26	0,22	0,30	0,35	0,32	0,34	0,32	0,37	0,35	0,35	0,37	0,51	0,67

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Hrubá miera emigrácie (vyst'ahovania) umožňuje tiež v prepočte na 1000 obyvateľov porovnať hodnoty emigrácie s hodnotami mikroregiónu, ktorého je obec súčasťou ale i okresnou, krajskou a celoslovenskou populáciou (tab. 9). Hrubá miera emigrácie v roku 2014 dosiahla pozitívnejšie hodnoty ako má populácia Mikroregiónu Termál, okresu Nové Zámky, NSK ale negatívnejšie ako má populácia SR.

Migračné saldo je výsledkom pohybu prist'ahovaných a vyst'ahovaných obyvateľov. Najvyššie migračné saldo bolo v roku 2007 a najnižšie v roku 2008. V roku 2014 bolo migračné saldo pozitívne, kedy sa do obce prist'ahovalo 15 obyvateľov, čo bolo viac ako sa

z nej vystaľovalo (graf 3). V porovnaní s ostatnými hodnotenými úrovňami dosahuje obec pozitívnejšie hodnoty (tab. 10).

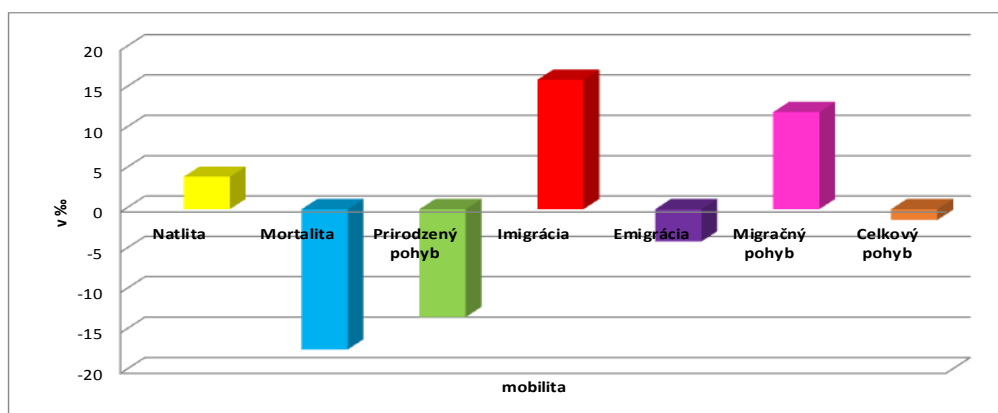
Tab. 10 - Vývoj migračného prírastku resp. úbytku obce Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	15	7	10	1	-3	4	18	-31	7	-1	-3	-1	1	12
	‰	16,95	8,00	11,30	1,14	-3,42	4,66	21,05	-36,39	8,56	-1,24	-3,84	-1,30	1,33	12,02
ZO Termál	abs.	4	8	-12	15	-14	-3	-11	51	69	57	19	-5	-3	-45
	‰	0,27	0,54	-0,82	1,02	-0,96	-0,21	-0,77	3,59	4,88	4,03	1,36	-0,36	-0,22	-3,30
okr. NZ	‰	-0,38	0,13	0,94	1,13	1,54	0,45	0,97	0,75	0,83	0,03	0,17	-0,17	-0,50	-1,14
NSK	‰	0,64	0,92	1,03	1,79	1,38	1,10	2,04	1,66	0,56	0,56	0,23	0,75	-0,03	-0,21
SR	‰	0,19	0,17	0,26	0,53	0,63	0,72	1,26	1,31	0,81	0,62	0,55	0,63	0,44	0,32

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Pre vývoj celkového pohybu obyvateľstva v rokoch 2001 - 2014 je charakteristický úbytok obyvateľstva, ktorý dosiahol najvyššiu hodnotu v roku 2008 (úbytok 46 osôb, z toho 34 odsťahovaním). V roku 2014 v porovnaní s Mikroregiónom Termál má obec pozitívnejší vývoj, pričom dosahuje nižší celkový úbytok obyvateľov v prepočte na 1000 obyvateľov (tab. 11, graf 3). Súčasná veková štruktúra populácie ako i jej mobilita neumožňuje populácii obce Bardoňovo rásť z vnútorných zdrojov, a preto je potrebné klásť väčší dôraz na vytváranie podmienok pre udržanie mladého obyvateľstva v obci vo všetkých oblastiach a vytvárať podmienky pre podporu imigrácie do obce.

Graf 3 - Celkový pohyb obyvateľstva obce Bardoňovo (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Tab. 11 - Vývoj celkového prírastku resp. úbytku obyvateľov obce Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	4	-6	1	-7	-17	-2	12	-46	-10	-11	-16	-13	-14	3
	‰	4,52	-6,86	1,13	-7,95	-19,36	-2,33	14,04	-53,99	-12,22	-13,60	-20,46	-16,94	-18,37	4,03
ZO Termál	abs.	-108	-61	-89	-73	-115	-85	-124	-75	-40	-46	-71	-100	-116	-115
	‰	-7,20	-4,13	-6,06	-4,99	-7,91	-5,87	-8,65	-5,27	-2,83	-3,25	-5,09	-7,20	-8,42	-8,45
okr. NZ	‰	-4,52	-3,04	-3,41	-3,59	-3,55	-3,85	-4,19	-3,37	-2,87	-3,19	-2,36	-3,84	-4,20	-4,54
NSK	‰	-3,08	-2,76	-2,79	-2,36	-2,58	-2,78	-2,82	-2,20	-1,57	-1,85	-1,32	-2,44	-2,50	-2,54
SR	‰	-0,16	-0,13	-0,10	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51	1,00

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Na vývoji počtu obyvateľov sa druhotne podpisujú i ďalšie demografické javy ako sobášnosť a rozvodovosť. Sobášnosť vykazuje kolísavé hodnoty, ktoré sa v prepočte na 100 obyvateľov obce pohybujú od 0 % (r. 2003) po 7,04 % (r. 2008), čo predstavovalo 6 sobášov v obci. V ostatných rokoch sa počet sobášov pohyboval od 1 po 4. V roku 2014 manželstvo uzatvorila 1 dvojica. Priemerné hodnoty sobášnosti sú v obci viac ako trojnásobne nižšie ako sú priemerné hodnoty v Mikroregióne Termál, okrese Nové Zámky, NSK a SR (tab. 12).

Tab. 12 - Vývoj počtu sobášov obyvateľov obce Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	4	4	0	1	3	4	4	6	2	2	1	5	1	1
	‰	4,52	4,57	0	1,14	3,42	4,66	4,68	7,04	2,45	2,47	1,28	6,52	1,31	1,34
ZO Termál	abs.	56	45	47	52	40	58	50	53	58	53	54	52	54	60
	‰	3,76	3,04	3,20	3,55	2,75	4,01	3,49	3,73	4,10	3,74	3,87	3,75	3,92	4,39
okres NZ	‰	4,25	3,87	4,07	4,43	4,26	4,18	4,35	4,70	4,00	3,87	4,07	4,04	4,42	4,72
NSK	‰	4,28	4,30	4,29	4,64	4,44	4,32	4,63	4,74	4,37	4,10	4,23	4,25	4,37	4,62
SR	‰	4,40	4,66	4,83	5,18	4,85	4,81	5,09	5,24	4,87	4,68	4,75	4,81	4,71	4,94

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Negatívny vplyv na rozvoj rodiny má rozvodovosť. Počet rozvodov v obci sa pohybuje v rozpätí 0 - 4 (tab. 13). Hrubá miera rozvodovosti v obci s porovnaním s Mikroregiónom Termál, okresom Nové Zámky, NSK a SR je nižšia.

Tab. 13 - Vývoj rozvodovosti obyvateľov obce Bardoňovo v období rokov 2001 - 2014

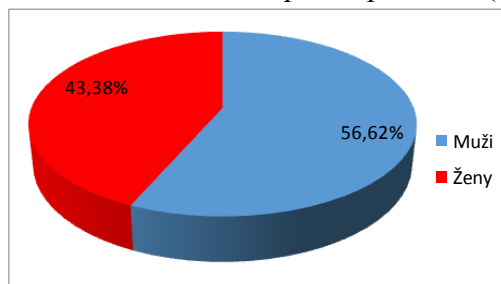
Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardoňovo	abs.	0	0	3	0	2	3	1	3	0	0	2	4	1	1
	‰	0	0	3,39	0	2,28	3,49	1,17	3,52	0	0	2,55	5,13	1,31	1,34
ZO Termál	abs.	9	15	13	24	14	21	33	27	20	14	29	22	21	26
	‰	0,60	1,01	0,89	1,64	0,96	1,45	2,30	1,90	1,41	0,99	2,08	1,58	1,52	1,90
okr. NZ	‰	2,13	2,53	1,93	2,50	2,42	2,50	2,46	2,54	2,70	2,39	2,38	2,04	2,28	2,11
NSK	‰	1,99	2,37	2,36	2,37	2,33	2,44	2,41	2,52	2,54	2,31	2,21	2,18	2,23	2,04
SR	‰	1,82	2,04	1,99	2,02	2,15	2,36	2,26	2,35	2,34	2,21	2,06	2,03	2,02	1,94

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

1.1.4.3 Štruktúra obyvateľstva

V štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia (tab. 1, graf 4) prevládajú muži, ktorí sa na celkovej populácii regiónu podieľajú 56,62 % (r. 2014). Index maskulinity, udávajúci koľko mužov pripadá na 1000 žien, je 1307,69. Tento typ štruktúry patrí medzi menej typické v obciach Slovenska, v ktorých zvyčajne dominujú ženy.

Graf 4 - Štruktúra obyvateľstva obce Bardoňovo podľa pohlavia (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Ďalšou štruktúrou, ktorá umožňuje charakterizovať ľudský potenciál, je štruktúra obyvateľstva podľa veku, ktorú analyzujeme podľa reprodukcie a produktivity. Veková štruktúra populácie podľa reprodukcie je tvorená predreprodukčnou, reprodukčnou a poreprodukčnou zložkou populácie (tab. 14, graf 6). V reprodukčnom veku 15-49 rokov je menej ako polovica obyvateľov obce (46,80 %), v predreprodukčnom veku (0-14 rokov) je 9,47 % obyvateľov a v poreprodukčnom veku (50 rokov a viac) päťnásobne viac (43,73 %) ako v detskom veku. Nízka predreprodukčná základňa umožňuje len jednoduchú reprodukciu, ktorá nezabezpečuje rast populácie z vlastných zdrojov a vedie k regresívnemu typu populácie. Vysoký podiel obyvateľov v reprodukčnom veku, ktorý sa bude zvyšovať a vysoký podiel obyvateľstva v poreprodukčnom veku zároveň poukazuje na starnutie populácie obce. V porovnaní s populáciou Slovenska, podiel populácie obce v reprodukčnom veku je nižší a podiel ďalších zložiek je nepriaznivejší. Podiel danej zložky v porovnaní s ostatnými priestorovými úrovňami tzn. mikroregionálnou, regionálnou a subregionálnou dosahuje nižšie priemerné hodnoty. Vyšším podielom obyvateľstva v poreprodukčnom veku obec silne prevyšuje všetky úrovne.

Tab. 14 - Veková štruktúra obyvateľov obce Bardoňovo podľa reprodukcie (r. 2014)

Územie	Predreprodukčný vek (0-14 rokov)		Reprodukčný vek (15-49 rokov)		Poreprodukčný vek (50 a viac rokov)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Bardoňovo	71	9,47	351	46,80	328	43,73
ZO Termál	1687	12,40	6637	48,79	5280	38,81
okr. NZ	18154	12,76	70163	49,30	142317	37,94
NSK	91506	13,36	340861	49,77	5421349	36,87
SR	830181	15,31	2726898	50,30	1864270	34,39

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

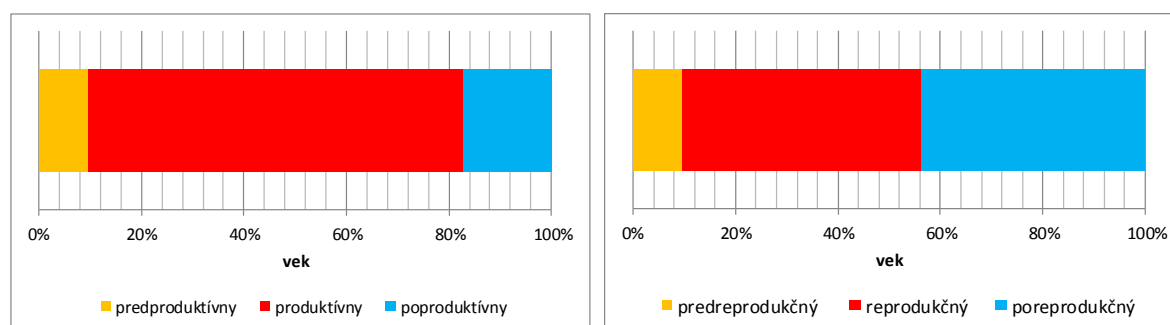
Štruktúra obyvateľstva podľa produktivity je druhým typom vekovej štruktúry. Charakteristická je silnou zložkou obyvateľstva produktívneho veku (15-64-roční), ktoré dosahuje 73,33 %. Ďalšie dve kategórie sú tvorené predproduktívnou (0-14-roční) a poproduktívnou (65 a viac rokov) zložkou populácie obce (tab. 15, graf 5). Predproduktívna zložka sa na celkovej populácii obce Bardoňovo podieľa 9,47 %, podobne ako pri predreprodukčnom veku nedosahuje priemer nielen mikroregionálny (12,40 %), okresný (12,76 %), ale i krajský (13,36 %) a celoslovenský priemer (15,31 %), čím má populácia pri tvorbe zdrojov nových pracovných síl výrazne negatívnejšie postavenie. Podiel obyvateľov v poproduktívnom veku dosahuje vyššiu priemernú hodnotu ako má okres Nové Zámky, NSK ako i SR. Populácia obce je charakteristická početnou zložkou poproduktívnej skupiny, ktorá sa na celkovej populácii študovaného územia podieľa 17,20 %, čo je menej ako mikroregionálny priemer (18,47 %).

Tab. 15 - Veková štruktúra obyvateľov obce Bardoňovo podľa produktivity (r. 2014)

Územie	Predproduktívny vek (0-14 rokov)		Produktívny vek (15-64 rokov)		Poproduktívny vek (65 a viac rokov)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Bardoňovo	71	9,47	550	73,33	129	17,20
ZO Termál	1687	12,40	9404	69,13	2513	18,47
okr. NZ	18154	12,76	101661	71,43	22502	15,81
NSK	91506	13,36	489153	71,42	104263	15,22
SR	830181	15,31	3834289	70,73	756879	13,96

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Graf 5 a 6 - Veková štruktúra obyvateľov obce Bardoňovo podľa produktivity a reprodukcie (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

V populácii obce sa prejavuje viac starnutie obyvateľstva zdola ako v populácii Združenia obcí Termál, čo sa navonok prejavuje vyšším podielom obyvateľstva v reprodukčnom veku a nižším podielom obyvateľstva predproduktívneho veku v obci ako v mikroregióne.

S demografickou situáciou obyvateľstva obce úzko súvisia aj ďalšie vybrané demografické ukazovatele (tab. 16, graf 7), vyjadrujúce špecifické demografické procesy.

Index starnutia charakterizuje pomer počtu osôb poproduktívneho veku pripadajúcich na 100 obyvateľov 0-14-ročných. Index poukazuje na starnutie populácie obce. V obci pripadá 181,69 obyvateľov poproduktívneho veku na 100 obyvateľov predproduktívneho veku, čo poukazuje na staršiu populáciu obce ako je populácia Združenia obcí Termál, okresu Nové Zámky, NSK ale i Slovenska.

Daný stav potvrdzuje i sprievodný ukazovateľ - index ekonomickej závislosti mladých ľudí, určený ako pomer predproduktívneho veku k produktívnemu veku, dosahujúci hodnotu 12,91 %, ktorá je nižšia ako hodnota celoslovenská (21,65 %), krajská (18,71 %), okresná (17,86 %) i Združenia obcí Termál (17,94 %).

Za výstižný demografický ukazovateľ možno považovať aj index ekonomického zaťaženia, tzn. pomer obyvateľstva predproduktívneho a poproduktívneho veku k obyvateľstvu v produktívnom veku, ktorý má v obci hodnotu 36,36 %. Je mierou hospodárskeho zaťaženia práceschopného obyvateľstva závislými osobami. Táto hodnota poukazuje na nižšiu ekonomickú zaťaženosť populácie obce, ako je ekonomická zaťaženosť populácie mikroregiónu, okresu, kraja ale i Slovenska.

Priemerný vek populácie obce dosiahol hodnotu 44,17 rokov, čo je o 1,4 roka viac ako je priemerný vek obyvateľstva Združenia obcí Termál, čo poukazuje na staršiu populáciu obce.

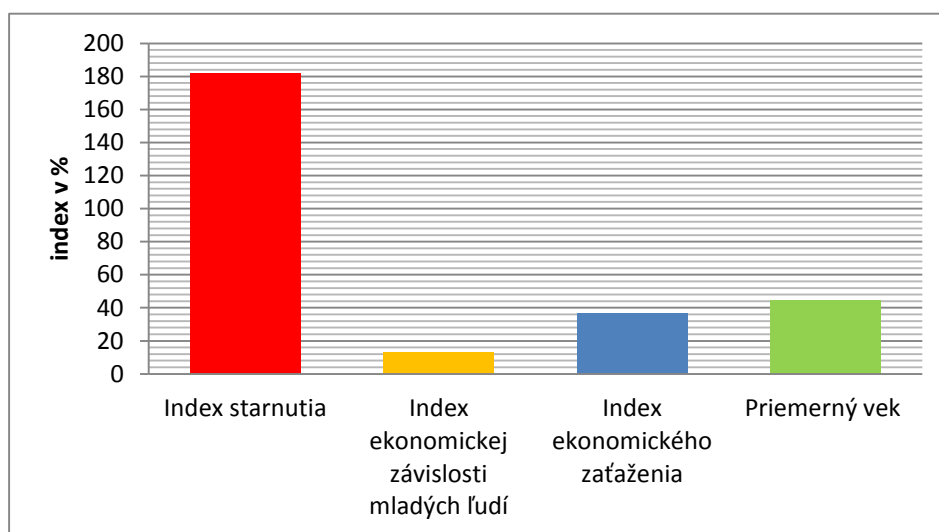
Tab. 16 - Vybrané demografické ukazovatele obce Bardoňovo (r. 2014)

Územie	Index starnutia v %	Index ekonomickej závislosti mladých ľudí v %	Index ekonomického zaťaženia v %
Bardoňovo	181,69	12,91	36,36
ZO Termál	148,96	17,94	44,66
okres Nové Zámky	123,95	17,86	39,99
NSK	113,94	18,71	40,02
SR	91,17	21,65	41,39

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Graf 7 - Vybrané demografické ukazovatele obce Bardoňovo (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Nielen veková štruktúra, ale najmä vzdelanostná úroveň ovplyvňuje uplatnenie sa na trhu práce. Vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva (tab. 17, graf 8) naďalej prevládajú osoby s dosiahnutým základným a učňovským vzdelaním. V roku 2001 z celkového počtu obyvateľov tvorili viac ako polovicu tzn. 62,85 % z populácie obce a v roku 2011 sa ich podiel znížil na 47 %. Nízky podiel, len 13,35 %, dosahovali obyvatelia obce s úplným stredným odborným a učňovským vzdelaním s maturitou, ktoré do roku 2011 vzrástlo (tab. 18, graf 9). Vysokoškolské a vyššie vzdelanie bolo v tejto štruktúre zastúpené 1,35 %. Deti do 16 rokov, ktoré boli v etape vzdelávania, sa v roku 2001 na celkovom počte obyvateľov podieľali 15,69 %. V roku 2011 boli započítané medzi osoby bez školského vzdelania (14,38 %).

Tab. 17 - Štruktúra obyvateľstva podľa dosiahnutého vzdelania obce Bardoňovo (r. 2001)

Územie	Ukončené vzdelanie															
	1		2		3		4		5		6		7		8	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Bardoňovo	313	35,32	244	27,53	1	0,11	98	11,06	23	2,59	1	0,11	12	1,35	-	-
ZOT	5133	43,69	3428	29,18	100	0,85	2024	17,23	447	3,8	37	0,32	373	3,17	206	1,75

Pozn.: 1 - základné vzdelanie, 2 - učňovské bez maturity, 3 - stredné odborné bez maturity, 4 - úplné stredné odborné a učňovské s maturitou, 5 - úplné stredné všeobecné, 6 - vyššie, 7 - vysokoškolské vzdelanie 8 - bez vzdelania

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, *spracované autormi*

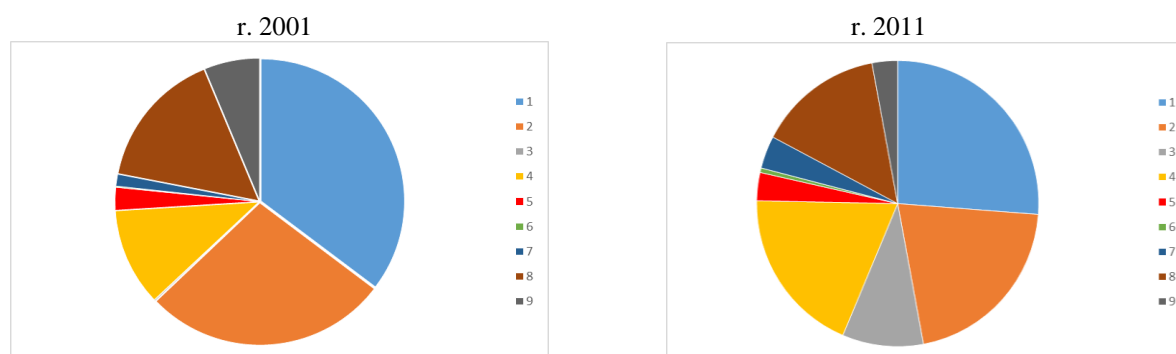
V štruktúre podľa vzdelania v roku 2011 nastali pozitívne zmeny v prospech nárastu sekundárneho, tzn. stredoškolského vzdelania ukončeného maturitou a terciárneho, tzn. vysokoškolského vzdelania (tab. 18, graf 9) a zníženiu počtu primárneho vzdelania. Zmena klasifikácie v roku 2011 však neumožňuje úplné porovnanie zmien, ktoré nastali v populácii za desať rokov.

Tab. 18 - Štruktúra obyvateľstva podľa ukončeného vzdelania v obci Bardoňovo (r. 2011)

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu	
		muži	ženy	abs.	%
Primárne					
Základné		99	107	206	26,21
Sekundárne					
Učňovské (bez maturity)		113	51	164	20,87
Stredné odborné (bez maturity)		43	30	73	9,29
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		12	9	21	2,67
Úplné stredné odborné (s maturitou)		62	66	128	16,28
Úplné stredné všeobecné		10	15	25	3,18
Vyššie odborné vzdelanie		1	3	4	0,51
Terciárne					
Vysokoškolské bakalárske		3	3	6	0,76
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		12	10	22	2,80
Vysokoškolské doktorandské		1	0	1	0,13
Vysokoškolské spolu		16	13	29	3,69
Študijný odbor	prírodné vedy	1	0	1	0,13
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotechnika, technická chémia, potravinárstvo)	6	0	6	0,76
	technické vedy a náuky II (textilná v., spracovanie kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, architektúra, stavebníctvo, dopr., pošty, telekomunikácie, automatizácia, špec. odb.)	2	1	3	0,38
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	1	1	2	0,25
	zdravotníctvo	2	1	3	0,38
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manažment, obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	2	5	7	0,89
	spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	1	4	5	0,64
	nezistený	1	1	2	0,25
Bez školského vzdelania		73	40	113	14,38
Nezistené		13	10	23	2,93
Spolu		442	344	786	100,00

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autormi*

Graf 8 a 9 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Bardoňovo (r. 2001 a 2011)

Pozn.: 1 - základné, 2 - učňovské bez maturity, 3 - stredné odborné bez maturity, 4 - úplné stredné odborné a učňovské s maturitou, 5 - úplné stredné všeobecné, 6 - vyššie, 7 - vysokoškolské, 8 - bez vzdelania

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autormi*

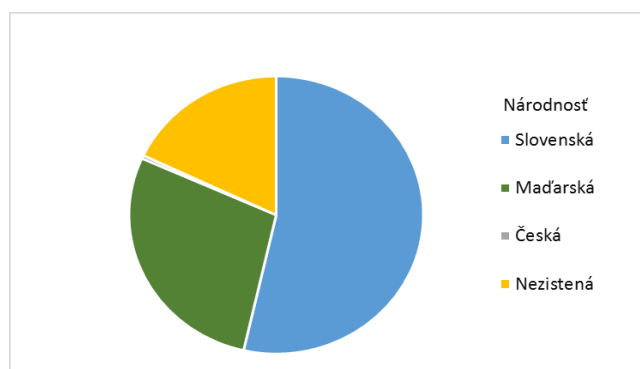
Obec Bardoňovo patrí k národnostne zmiešaným obciam Mikroregiónu Termál. V národnostnej štruktúre má miernu prevahu slovenská národnosť, ku ktorej sa hlási viac ako polovica obyvateľov tzn. 57,76 % obyvateľov (r. 2011). Maďarská národnosť je zastúpená 29,64 % podielom, čo je takmer o 10 percentuálnych bodov menej ako v roku 2001. K minoritám obce patrí česká národnosť (tab. 19 a graf 10). Na poklese národnosti sa prejavuje zníženie stavu obyvateľstva, ktoré je vyššie u maďarskej národnosti ako u národnosti slovenskej ale i vysoký podiel obyvateľov obce, u ktorého nebola zistená národnosť (11, 96 %), čo značne ovplyvňuje i pomer a stav jednotlivých národností v obci.

Tab. 19 - Národnostná štruktúra obyvateľov obce Bardoňovo (r. 2001 a 2011)

Rok	Národnosť									
	Slovenská		Maďarská		Česká		Rómska		Iná a nezistená	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	536	60,49	342	39,39	6	0,68	-	-	-	-
2011	454	57,76	233	29,64	5	0,64	-	-	94	11,96

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autormi*

Graf 10 - Národnostná štruktúra obyvateľov obce Bardoňovo (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autormi*

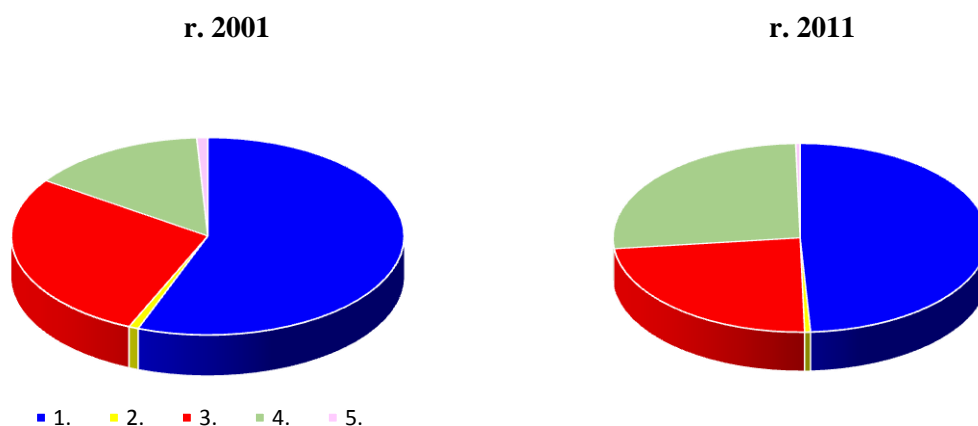
Národnostná štruktúra obce má odraz v religióznej štruktúre obyvateľstva. Najvyšším podielom (49,11 %) je zastúpené rímsko-katolícke náboženstvo, ku ktorému sa hlási 386 obyvateľov (r. 2011). Reformovaná kresťanská cirkev je zastúpená 185 osobami (23,54 %), pričom sa viaže hlavne na obyvateľstvo maďarskej národnosti. Viac ako jedna štvrtina obyvateľov obce (26,46 %) je bez vyznania alebo vierovyznanie nebolo u nej zistené (graf 11 a 12, tab. 20), čo sa odrazilo i na poklese hlavných náboženstiev v obci.

Tab. 18 - Religiózná štruktúra obyvateľov obce Bardoňovo (r. 2001 a 2011)

Rok	Vierovyznanie									
	Rímskokatolícka cirkev		Evanjelická cirkev augsburgského vyznania		Reformovaná kresťanská cirkev		Bez vyznania a nezistené		Ostatné	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	494	55,76	7	0,79	248	27,99	129	14,56	8	0,90
2011	386	49,11	4	0,51	185	23,54	208	26,46	3	0,38

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autormi*

Graf 11 a 12 - Religiózná štruktúra obyvateľov obce Bardoňovo (r. 2001 a 2011)

Pozn.: 1. Rímskokatolícka cirkev, 2. Evanjelická cirkev augsburského vyznania, 3. Reformovaná kresťanská cirkev, 4. Bez vyznania a nezistené, 5. Ostatné

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autormi*

1.1.5 EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA

1.1.5.1 Štruktúra využitia pôdneho fondu

Dominantnú časť pôdneho fondu obce (2381,04 ha) predstavuje poľnohospodársky pôdny fond s rozlohou 2041,21 ha, ktorý sa oproti roku 2003 sa znížil o 2,60 ha (tab. 20, graf 13). O dominantnom využití pôdneho fondu pre účely poľnohospodárstva svedčí i vysoký stupeň zornenia – 76,11 %.

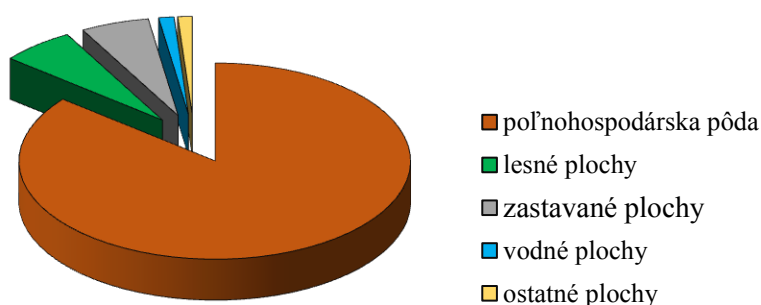
Tab. 20 - Štruktúra pôdneho fondu obce Bardoňovo (r. 2003 a 2014)

Formy využitia pôdneho fondu	Rozloha (v ha)	
	r. 2003	r. 2014
lesné plochy	144,85	144,85
poľnohospodárska pôda	2 043,81	2 041,21
z toho:		
- orná pôda	1 559,56	1 553,60
- vinice	45,90	46,08
- záhrady	49,01	47,12
- ovocné sady	174,15	174,12
- trvalé trávnaté porasty	215,19	220,30
zastavané plochy	134,17	124,27
vodné plochy	30,00	29,68
ostatné plochy	28,22	41,03
Spolu	2 381,05	2 381,05

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Mierne zmeny nastali i vo využití poľnohospodárskeho fondu. Orná pôda sa znížila z 1559,56 ha na 1553,60 ha. K trvalým kultúram obce patria vinice s plochou 46,08 ha, ktoré zaznamenali nárast o 0,18 ha. Záhrady a ovocné sady zaznamenali malý pokles. Štruktúru poľnohospodárskeho využitia dopĺňajú trvalé trávnaté porasty, ktoré zväčšili svoju plochu o 5,11 ha. Okrem toho sa v sledovanom území nachádza aj 29,68 ha vodných plôch a 124,27 ha zastavaných plôch. Ostatné plochy zaberajú 41,03 ha.

Graf 13 - Využitie pôdneho fondu obce Bardoňovo v r. 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

1.1.5.2 Trh práce

Zmeny v ekonomike sa vo všeobecnosti prejavujú rastom (poklesom) zamestnanosti v hospodárstve resp. rastom (poklesom) zamestnanosti či už na regionálnej alebo lokálnej úrovni. Výrazný vplyv na zamestnanosť resp. nezamestnanosť majú veková štruktúra obyvateľstva a ekonomická úroveň.

Podľa výsledkov sčítania ľudu v roku 2011 bolo v obci evidovaných 339 ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO), čo predstavuje pokles o 20 oproti roku 2001, kedy ich bolo 359 (tab. 21, graf 14 a 15).

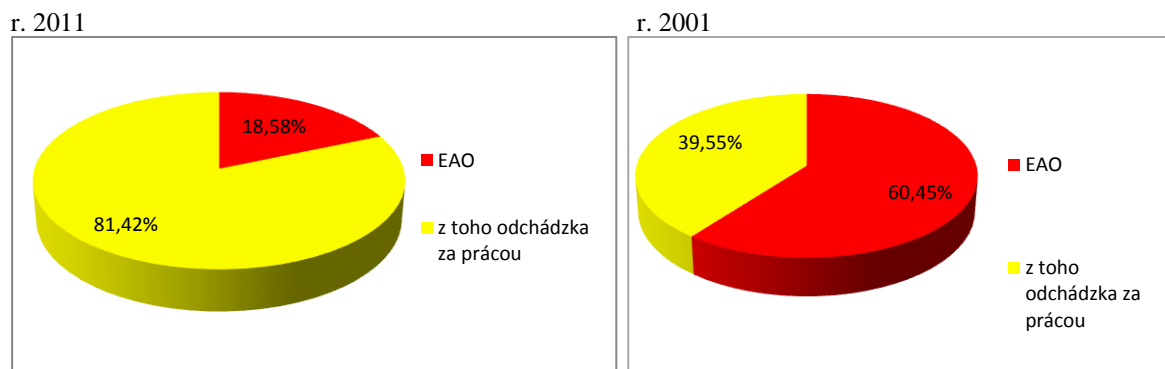
Tab. 21 - Základné ukazovatele EAO obce Bardoňovo (r. 2001 a 2011)

Rok	EAO (počet osôb)	EAO/100 obyv.	odchádzka do zamestnania (počet osôb)	odchádzka/100 EAO
2001	359	40,52	142	39,55
2011	339	43,80	276	81,42

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, spracované autormi

Z celkového počtu EAO až 81,42 % odchádza za prácou mimo miesta bydliska pričom v roku 2001 to bolo iba 39,55 %. Obyvateľstvo za pracovnou príležitosťou odchádza hlavne do miest Nové Zámkov a Vráble, ktoré poskytujú pracovné príležitosti nielen pre vlastné obyvateľstvo ale aj pre obyvateľstvo vidieka. Základné ukazovatele EAO obce sú uvedené v tab. 21 a v grafoch 14 a 15.

Graf 14 a 15 - Základné ukazovatele EAO obce Bardoňovo (r. 2011 a 2001)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, spracované autormi

V spoločenskej štruktúre EAO dominujú zamestnanci, ktorí dosahujú 66,08 % podiel na EAO. Ekonomicko-politické zmeny, ktoré priniesol r. 1989 spôsobili zmeny v štruktúre EAO podľa spoločenskej skupiny. Popri zamestnancoch sa objavila nová skupina – podnikatelia, ktorá v rozvoji obce nadobúda stále významnejšie miesto. Podľa výsledkov sčítania ľudu v r. 2001 bolo v obci 23 podnikateľov a v roku 2011 ich počet dosiahol 30. V štruktúre podnikateľov dominujú podnikatelia bez zamestnancov (tab. 22). Štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva uzatvárajú ostatné skupiny resp. nezistení, ktorí sa podieľajú 25,07 % na EAO obce Bardoňovo.

Tab. 22 - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Bardoňovo podľa spoločenskej skupiny (r. 2011)

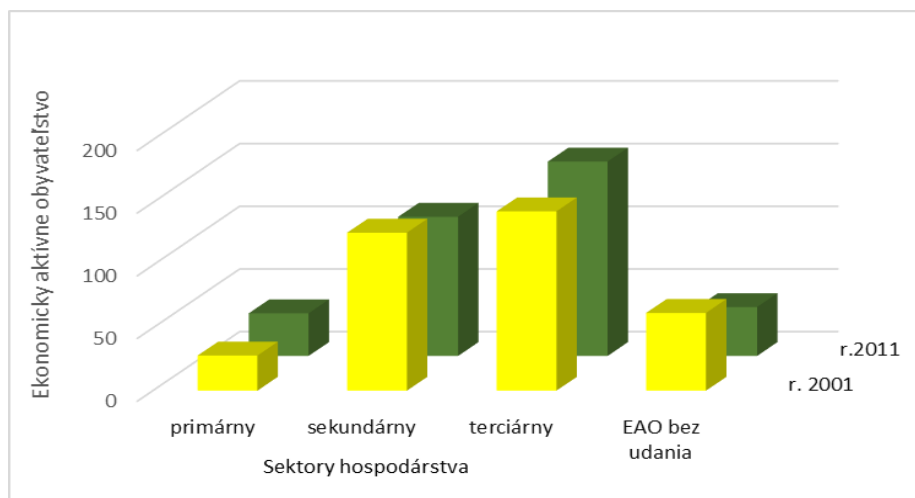
Pohlavie	Postavenie v zamestnaní					
	zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domác. a pod.	ostatní a nezistení
		so zamestnancami	bez zamestnancov			
muži	130	1	20	0	0	55
ženy	94	4	5	0	0	30
spolu	224	5	25	0	0	85
ZO Termál spolu	4613	131	558	49	11	1071

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autormi*

Ako vidieť z tab. 23 a grafu 16 v zamestnanosti EAO má miernu prevahu terciárny sektor nad sekundárnym sektorom. Terciárny sektor zamestnával 45,72 % EAO, čím sa jeho podiel zvýšil oproti roku 2001 o 5,89 percentuálneho bodu. V sekundárnom sektore našla pracovnú príležitosť jedna tretina EAO, teda 113 EAO. Na primárny sektor, ktorý je tvorený najmä poľnohospodárskou výrobou, pripadlo 9,73 % EAO obce.

Počet EAO bez udania bol v roku 2011 nižší ako v roku 2001 o 5,77 bodu. V sektoroch hospodárstva mimo obec pracuje 78,76 % v sekundárnom, 79,28 % v terciárnom a 82,35 % v primárnom sektore.

Graf 16 - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Bardoňovo podľa sektorov hospodárstva (r. 2001 a 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autormi*

Tab. 23 - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Bardoňovo podľa sektorov hospodárstva (r. 2001 a 2011)

Územie	m.j.	Primárny sektor		Sekundárny sektor		Terciárny sektor		EAO bez udania		Spolu	
		Rok									
		2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Bardoňovo	abs	28	33	126	113	143	155	62	39	359	339
	%	7,73	9,73	35,10	33,33	39,83	45,72	17,27	11,50	100,00	100,00

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autormi*

V odvetvovej štruktúre hospodárstva má významné postavenie priemyselná výroba, na ktorú pripadla v roku 2011 jedna štvrtina EAO obce. V poľnohospodárstve pracuje 7,96 % EAO. Odvetvová štruktúra tretieho sektoru je pestrá. Významná je zamestnanosť v obchodných službách, doprave, činnosti reštaurácií a pohostinstiev, vo verejnej správe, vo vzdelávaní a v zdravotníctve (tab. 24). Z celkového počtu EAO 81,42 % odchádza za pracovnou príležitosťou do okolitých miest najmä do Nových Zámkov a Vrábels.

Tab. 24 - Ekonomicky aktívne obyvateľstvo obce Bardoňovo podľa odvetví hospodárstva (r. 2011)

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	25	7	32	27
Ťažba uhlia a lignitu	1	0	1	0
Pomocné činnosti pri ťažbe	1	0	1	1
Výroba potravín	5	2	7	4
Výroba nápojov	0	2	2	1
Výroba textilu	2	5	7	6
Výroba odevov	3	3	6	5
Výroba kože a kožených výrobkov	1	0	1	0
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	3	0	3	2
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	0	1	1
Výroba výrobkov z gumy a plastu	2	2	4	3
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	1	4	2
Výroba a spracovanie kovov	1	0	1	1
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	5	3	8	8
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	3	4	3
Výroba elektrických zariadení	1	3	4	1
Výroba strojov a zariadení i. n.	2	0	2	2
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	2	6	8	5
Iná výroba	1	0	1	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	8	0	8	7
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	4	0	4	3
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	3	2	5	5

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Výstavba budov	6	0	6	5
Inžinierske stavby	8	0	8	7
Špecializované stavebné práce	15	1	16	15
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	1	0	1	1
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	4	6	10	6
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	8	8	16	12
Pozemná doprava a doprava potrubím	15	1	16	13
Skladové a pomocné činnosti v doprave	2	0	2	2
Poštové služby a služby kuriérov	1	4	5	4
Ubytovanie	0	2	2	2
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	4	6	10	9
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	0	1	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1	0	1	1
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1	1
Činnosti v oblasti nehnuteľností	1	0	1	1
Právne a účtovnícke činnosti	0	1	1	1
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	0	1	1	1
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	3	0	3	3
Vedecký výskum a vývoj	0	1	1	1
Reklama a prieskum trhu	1	0	1	1
Sprostredkovanie práce	2	2	4	2
Činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby cestovných kancelárií a súvisiace činnosti	1	0	1	1
Bezpečnostné a pátracie služby	2	0	2	2
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	0	1	0
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	9	10	19	14
Vzdelávanie	3	7	10	9
Zdravotníctvo	5	3	8	8
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	5	23	28	26
Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	0
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	0	1	1	1
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	1	0	1	0
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1	1
Činnosti členských organizácií	1	1	2	1
Ostatné osobné služby	2	1	3	3
Nezistené	27	12	39	32
Spolu	206	133	339	276

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autormi*

Rozvoj obce je ovplyvňovaný rozvojom súkromného sektora, ktorý ponúka pracovné príležitosti vo viacerých oblastiach hospodárstva (tab. 25). V obci podniká viacero

podnikateľských subjektov, prevažne na základe živnostenského oprávnenia (listu). K väčším subjektom patrí Agro-Gombár, s.r.o., Dvory nad Žitavou, hospodáriaci na 1171,66 ha poľnohospodárskej pôdy v obci. Výrobne sa subjekt zameriava na zmiešané hospodárstvo, pričom v rastlinnej výrobe dominuje pestovanie pšenice, kukurice a jačmeňa a menšie osevné plochy zaberá repka olejná a slnečnica. V živočíšnej výrobe je zastúpený výlučne chov ošípaných.

Tab. 25 - Pracovné príležitosti, podnikateľské subjekty a fyzické osoby v obci Bardoňovo (r. 2014)

P.č.	Meno podnikateľského subjektu (živnostníka)	Zameranie	Právna forma	Počet zamestnancov
1.	Agro-Gombár, s.r.o.	Poľnohospodárska výroba	s.r.o.	23
2.	Alfatex	Výroba textilného tovaru	Fyzická osoba	15
3.	Potraviny Helena Tóthová	Obchod s potravinami	Fyzická osoba	1
4.	Pohostinstvo Katarína Soboňová	pohostinstvo	Fyzická osoba	2
5.	Pohostinstvo Vojtech Tóth	pohostinstvo	Fyzická osoba	1
6.	Stavebniny TIMOS	Predajňa stavebného materiálu	s.r.o.	1
7.	Lekárň MEDOVKA	lekárň	s.r.o.	2
8.	COOP Jednota	Potraviny a zmiešaný tovar	Spotrebné družstvo	3
9.	Zemné práce Nagy	Zemné práce	Fyzická osoba	1
10.	Potraviny Šikula	Potraviny, zmiešaný tovar	Fyzická osoba	2
11.	Nákladná doprava Minárik, s.r.o.	Nákladná doprava	s.r.o.	4
12.	Meny, s.r.o.	všeobecné zdravotníctvo	s.r.o.	2
13.	ZSS Baracha	sociálne služby	Rozpočtová organizácia	60
14.	Obecný úrad	verejná správa	Rozpočtová organizácia	12
15.	Slovenská pošta	poštové služby	a.s.	2

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015

Podnikateľská činnosť živnostníkov sa zameriava najmä na obchodné a pohostinné služby (tab. 25). Vyššiu zamestnanosť v obci poskytuje Zariadenie sociálnych služieb Baracha, ktorého zriaďovateľ je Nitriansky samosprávny kraj. Zariadenie zabezpečuje komplexnú starostlivosť pre mentálne a telesne postihnutých klientov. Pomerne stabilné dlhoročné postavenie má v súbore podnikateľov firma Alfatex zamestnávajúca 15 zamestnancov, ktorá je výrobne zameraná na výrobu textilu.

Štruktúra nezamestnaných podľa pohlavia je vyrovnaná, nezamestnaných žien je 20 rovnako ako nezamestnaných mužov. Sledovať dĺžku nezamestnanosti obyvateľstva je veľmi dôležité, keďže s rastúcou dĺžkou nezamestnanosti dochádza k strate záujmu resp. k rezignácii hľadania si pracovného miesta. V obci Bardoňovo prevláda krátkodobá nezamestnanosť (47,5 %) nad dlhodobou nezamestnanosťou v časovom období 13 a viac mesiacov (30 %). Strednodobú dĺžku nezamestnanosti dosahuje 22,5 % nezamestnaných obce (tab. 26).

Tab. 26 - Nezamestnanosť v obci Bardoňovo podľa dĺžky nezamestnanosti (r. 2014)

Územie	počet nezamestnaných	z toho ženy	Dĺžka nezamestnanosti v mesiacoch				dlhodobá nezamestnanosť/100 nezamestnaných
			0-6	7-12	13-24	viac ako 24	
Bardoňovo	40	20	19	9	7	5	12,5
ZO Termál	774	428	282	156	231	105	43,41
okres NZ	8814	4945	2584	1710	2596	1924	51,28

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, upravené autormi

V štruktúre nezamestnaných podľa veku sú významné kategórie mladého obyvateľstva 20-24 rokov (8), ktoré sa viažu hlavne na absolventov stredných škôl. Ďalšími kategóriami sú 35-44-roční a obyvateľstvo v kategórii 50-54-roční (tab. 27).

Tab. 27 - Nezamestnanosť v obci Bardoňovo podľa veku nezamestnaných (r. 2014)

Územie	Nezamestnanosť podľa veku									
	< 20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 >
Bardoňovo	2	8	5	6	4	4	1	6	4	0
ZO Termál	20	119	91	77	77	94	94	87	102	13
okres NZ	231	1146	981	877	1080	990	959	1118	1295	137

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, *upravené autormi*

V štruktúre nezamestnaných podľa vzdelania (tab. 28) prevažovali obyvatelia s nižším stredným odborným, úplným stredným odborným a základným vzdelaním, ktorí sa podieľali na celkovej nezamestnanosti obce 55,00 %.

Tab. 28 - Nezamestnanosť v obci Bardoňovo podľa vzdelania nezamestnaných (r. 2014)

Územie	Nezamestnanosť podľa vzdelania							
	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Bardoňovo	0	7	1	8	7	0	0	3
ZO Termál	2	144	10	307	214	22	18	57
okres NZ	97	1999	326	2855	2176	434	238	689

Pozn.: 0 - Neukončené základné vzdelanie, 1 – Základné vzdelanie, 2 – Nižšie stredné odborné vzdelanie, 3 – Stredné odborné vzdelanie, 4 – Úplné stredné odborné vzdelanie, 5 – Úplné stredné všeobecné vzdelanie, 6 – Vyššie odborné vzdelanie, 7 – Vysokoškolské vzdelanie

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, *upravené autormi*

1.1.5.3 Majetok a rozpočet obce

Úlohou samosprávy je predovšetkým plniť samosprávne funkcie vyplývajúce zo zákona o obecnom zriadení a ďalších prenesených kompetencií v rámci verejnej správy. Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľa miestna samospráva okrem riadenia i prostredníctvom využívania jej majetku a disponibilných finančných prostriedkov. Na rozvoj obce môžu prostredníctvom finančných tokov vplývať aj združenia alebo nadácie ako súčasť nevládneho sektoru, ich podiel je však na ekonomickom rozvoji obce minimálny. Jedným zo základných dokumentov obce je jej rozpočet. Rozpočet plní niekoľko funkcií súčasne - je bilanciou príjmov a výdavov, ročným finančným plánom a verejným dokumentom. Keď má obec nižšie výdaje ako príjmy jej hospodársky výsledok je kladný a obec je zisková (graf 17).

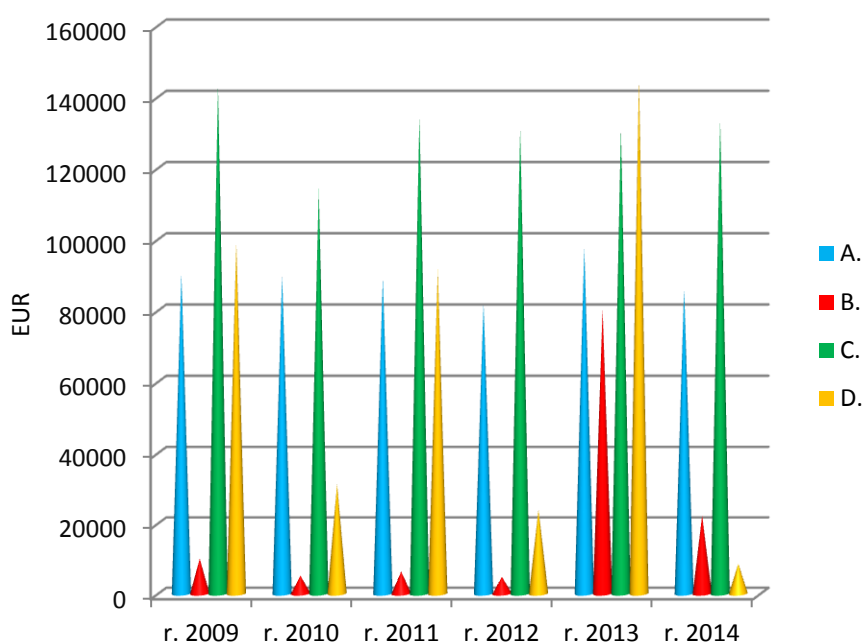
Príjmy obce sú tvorené vlastnými príjmami, dotáciami zo štátneho rozpočtu, finančnými prostriedkami z domácich a medzinárodných zdrojov (napr. fondy Európskej únie). Kolísavý vývoj príjmov obce Bardoňovo v období rokov 2009 - 2014 zobrazujú tab. 29 a graf 17. Obec najviac príjmov získava z výnosov daní fyzických osôb, ktoré v roku 2014 tvorili 53,34 % zo všetkých príjmov obce. Na druhom mieste boli miestne dane a poplatky, ktoré dosiahli 34,43 %. Tieto dve položky tvoria až 87,74 % príjmov obce. Najnižšie príjmy obec získava z ostatných príjmov.

Tab. 29 - Štruktúra príjmov v EUR a ich vývoj v obci Bardoňovo v období rokov 2009 - 2014

Príjmy	r. 2009	r. 2010	r. 2011	r. 2012	r. 2013	r. 2014
A. Miestne dane a poplatky	90 380,00	89 826,00	89 414,00	82 000,28	97 726,54	86 144,60
B. Výnosy z majetku obce	9 935,00	5 126,00	6 283,00	4 746,66	80 412,55	22 221,95
C. Výnosy z dane príjmu FO	143 086,00	114 081,00	134 571,00	131 122,04	131 258,25	133 385,94
D. Ostatné príjmy	99 119,00	31 111,00	91 656,00	23 863,66	145 076,68	8 464,27
Príjmy spolu	342 520,00	240 144,00	321 924,00	241 732,64	454 474,02	250 216,76

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015

Graf 17 - Vývoj príjmov v obci Bardoňovo v období rokov 2009 - 2014

Pozn.: A. Miestne dane a poplatky, B. Výnosy z majetku obce, C. Výnosy z dane príjmu FO, D. Ostatné príjmy

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015, *spracované autormi*

Výdavky rozpočtu obce sú všetky nenávratné platby na bežné a kapitálové účely. Ich hodnota a vývoj v období rokov 2009 – 2014 sú znázornené v tab. 30 a grafe 18.

V štruktúre výdavkov až 80,48 % (r. 2014) dominujú neinvestičné výdavky, investičné výdavky svojou hodnotou 51 293,97 EUR dosahujú len 19,52 %.

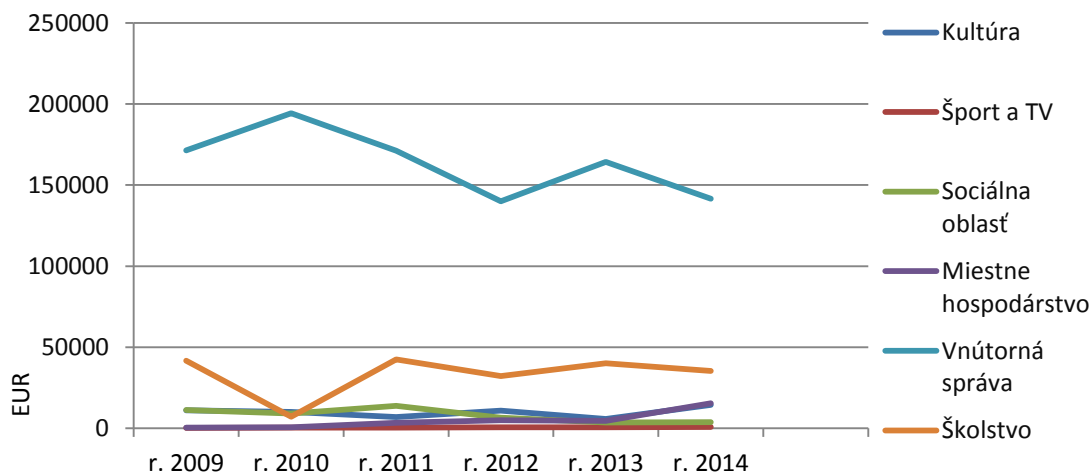
V štruktúre neinvestičných výdavkov sú dominantné výdavky na vnútornú správu (66,93 %) a na školstvo (16,75%). Pomerne vyrovnané financie smerovali do dvoch oblastí – na podporu miestneho hospodárstva a kultúry. Ostatné sféry sa podieľali na výdavkoch nízkym podielom od 0,43 % do 1,80 % na neinvestičných výdavkoch obce. Investičné výdavky obce smerovali hlavne do dvoch oblastí – do verejnej správy a do revitalizácie obce - do rekonštrukcie chodníkov a verejných priestorov (tab. 31). V roku 2013 dominantná časť smerovala do výstavby dvoch bytových domov a ďalšie podstatné investície boli použité za účelom pamiatkovej starostlivosti.

Tab. 30 - Vývoj rozpočtových výdavkov v EUR obce Bardoňovo v období rokov 2009 - 2014

Výdavky	r. 2009	r. 2010	r. 2011	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2014 (v %)
Neinvestičné výdavky							
Kultúra	11003	10092	6929	10994,81	5751,03	14398,91	6,81
Šport a TV	182	405	384	583,3	590	911,00	0,43
Sociálna oblasť	11314	9115	13791	6607,85	3643,06	3815,67	1,80
Miestne hospodárstvo	521	674	3441	4982,23	4625,19	15370,26	7,27
Vnútorná správa	171427	194361	171110	139933,96	164319,69	141508,61	66,93
Školstvo	41635	7059	42505	32266,96	40138,71	35411,74	16,75
Spolu:	236082	221706	238160	195369,11	219067,68	211416,19	100,00
Investičné výdavky							
Verejná správa	2060	8568	0	6686,73	22486,04	20339,33	39,65
Výstavba ČOV a kanalizácie	71206	4046	59989	251	0	0	0,00
Pamiatková starostlivosť	7601	3379	0	0	28427	2490,04	4,85
Rozvoj bývania	0	3260	6814	0	425550,15	0	0,00
Náboženské služby	11597	9308	0	0	0	0	0,00
rozvoj obce	0	0	5300	0	0	8660,40	16,88
cestná doprava	0	0	5483	0	0	0	0,00
revitalizácia obce						19804,20	38,61
Spolu:	92464	28561	77586	6937,73	476463,19	51293,97	100,00
Výdavky spolu	328546	250267	315746	202306,84	695530,87	262710,16	

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015

Graf 18 - Vývoj neinvestičných výdavkov obce Bardoňovo v období rokov 2009 - 2014

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015, spracované autormi

Tab. 31 - Výdavky na revitalizáciu obce Bardoňovo v období rokov 2009 - 2014

Rok	Názov aktivity	Náklady	Zdroj financovania
2014	Rekonštrukcia chodníkov	18824,20 €	obec
2014	Rekonštrukcia verejných priestorov	980,00 €	obec

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015

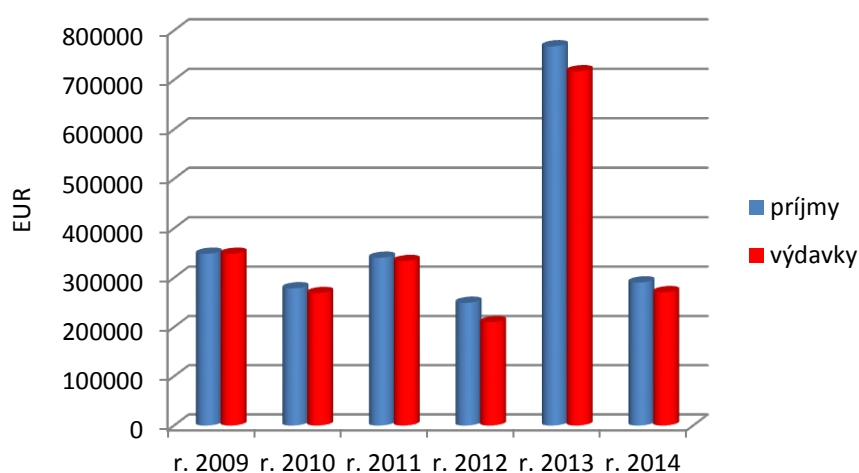
Výdavky obce Bardoňovo v roku 2014 boli nižšie ako príjmy, dosiahli hodnotu 270683,90 EUR (tab. 32 a graf 19), čím mala obec zisk 19831,79 EUR. V sledovanom období r. 2009 -2014 bola obec zisková. Najvyšší zisk dosiahla v roku 2013 (50619,60 EUR), kedy mala aj najvyššie príjmy ako i najväčšie výdavky (graf 19).

Tab. 32 - Vývoj rozpočtu obce Bardoňovo v EUR v období rokov 2009 - 2014

Rozpočet	r. 2009	r. 2010	r. 2011	r. 2012	r. 2013	r. 2014
Príjmy	348462,00	278596,00	340416,00	249260,64	768034,59	290515,69
Výdavky	348462,00	269041,98	333767,00	209806,84	717414,99	270683,90
Hospodársky výsledok	0,00	9554,02	6649,00	39453,80	50619,60	19831,79

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015

Graf 19 - Vývoj rozpočtu obce Bardoňovo v EUR v období rokov 2009 - 2014

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015, spracované autormi

1.1.6 Infraštruktúra

1.1.6.1 Sociálna infraštruktúra

Maloobchodná sieť poskytuje len základné služby. Je tvorená 1 predajňou potravín, 2 predajňami potravín a zmiešaného tovaru, 1 predajňou priemyselného tovaru a 2 pohostinstvami.

Služby sú obyvateľstvu poskytované najmä v podobe zemných prác.

Zo školských a výchovných zariadení sa v obci Bardoňovo nachádza materská škola, do ktorej v školskom roku 2004/2015 chodilo 11 detí (tab. 33). Súčasťou tohto zariadenia je aj školská jedáleň. Do r. 2005 fungoval v obci aj I. stupeň základnej školy s vyučovacím jazykom slovenským. V súčasnosti využívajú žiaci školské zariadenia v Dolnom Piali, v Pozbe a v Dedinke.

Tab. 33 - Školské a výchovné zariadenia v obci Bardoňovo v školskom roku 2014/2015

Druh zariadenia	Počet detí	Počet pedagógov	Vyučovací jazyk
Základná škola	-	-	-
Materská škola	11	2	slovenský
Školský klub	nie		
Školská jedáleň	Školská jedáleň pri materskej škole		

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2006

Zdravotnú starostlivosť zabezpečuje neštátne zdravotnícke zariadenie Meny, s.r.o., v ktorom pôsobí praktický lekár pre dospelých. Zariadenie poskytuje služby obyvateľstvu 5-krát do týždňa.

Sociálne zariadenia reprezentuje Zariadenie sociálnych služieb Baracha pre mentálne postihnutých dospelých s kapacitou 130 lôžok. Zariadenie je situované v areáli kaštieľa na rozlohe cca 2 ha. Svoju činnosť prevádzkuje od roku 1962, kedy bola daná do prevádzky Hlavná budova - Ošetrovací ústav (Domov pre dôchodcov), ktorý bol v roku 1967 premenovaný na Ústav sociálnej starostlivosti. Od 1. júna 2009 má názov „BARACHA“ (Zariadenie sociálnych služieb Bardoňovo). Zariadenie zamestnáva 60 zamestnancov.

Pre kultúrnu a záujmovú činnosť slúži v obci kaštieľ, v ktorom aktívne svoju činnosť vyvíjajú poslanci obecného zastupiteľstva ako i mládež. Ku kultúrnym zariadeniam patrí i rímsko-katolícky kostol sv. Bartolomeja z r. 1733 a kostol reformovanej kresťanskej cirkvi z r. 1909. Vybavenosť obce dopĺňajú dva cintoríny a dom smútku.

Zo športových zariadení sa v obci nachádza futbalové ihrisko.

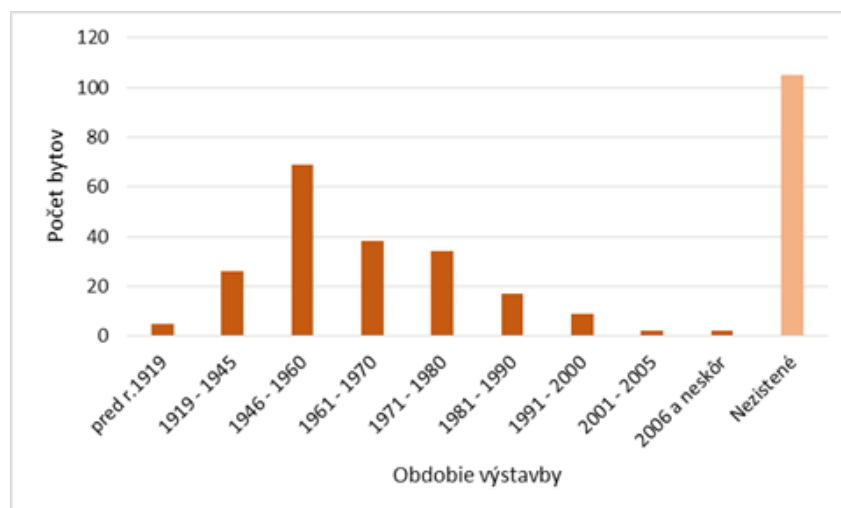
Z administratívnych zariadení je v tu umiestnený obecný úrad s matrikou a pošta.

1.1.6.2 Domový a bytový fond

Podľa SOBD v roku 2011 bytový fond obce tvorilo 307 bytov. K dispozícii z toho je 219 trvalo obývaných a 85 neobývaných bytov, v 3 bytoch nebola funkcia zistená. Podľa obdobia výstavby sa v obci nachádzajú domy rôzneho veku. Výstavbu domov z obdobia pred druhou svetovou vojnou evidujeme u 31 bytov, z toho 5 pred rokom 1919. Hlavná výstavba bytového fondu začala v povojnovom období a trvala do 80. rokov minulého storočia, kedy bola postavená viac ako polovica domov a bytov (141 bytov, tzn. 45,937 %) v obci. Od tohto obdobia sledujeme vo výstavbe útlm. V rokoch 1981 - 1990 bolo postavených 17 bytov, tzn. polovica z predchádzajúceho desaťročia. Sčítanie ľudu domov a bytov v roku 2011 zistilo vysoký počet domov, u ktorých vek nebol zistený a preto možno predpokladať v tomto počte aj výstavbu bytov realizovanú po roku 1991.

Vybavenosť domov a bytov poukazuje na rôznu životnú úroveň obyvateľov obce. Sleduje sa viacerými ukazovateľmi ako napr. vybavenosťou bytov ústredným kúrením, kúpeľňou alebo sprchovacím kútom, farebným televízorom, mobilným telefónom, ale aj tým, či domácnosť vlastní rekreačnú chatu, osobný automobil, atď. Nižšia vybavenosťou je charakteristická najmä pre starší bytový fond.

Graf 20 - Štruktúra bytového fondu obce Bardoňovo (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracované autormi

1.1.6.3 Technická, informačná a environmentálna infraštruktúra

Územie obce je elektrifikované a plynofikované. Počet obyvateľov napojených na plynovod je 610. Na skupinový vodovod Dedinka – Bardoňovo – Pozba je v obci napojených o 15,51 % viac obyvateľov ako na plynovod.

V oblasti informačnej infraštruktúry má obec vybudovanú telekomunikačnú sieť. Obec je tiež pokrytá signálom mobilných operátorov. Prijem televíznych programov je v obci lokálny, každá domácnosť má vlastnú prijímaciu anténu s vlastnou zosilňovacou súpravou. V obci je tiež obecný rozhlas (tab. 34).

I keď kanalizácia v obci dosahuje dĺžku 3,172 km, nie je na ňu obyvateľstvo napojené. Odpadové vody sú zachytávané v individuálnych žumpách a septikoch, ktorých tesnosť je neskontrolovateľná a často sú splaškové vody vypúšťané aj do miestnych vodných tokov. Obec pre zlepšenie svojho životného prostredia plánuje spoločnú výstavbu čističky odpadových vôd s obcou Dedinka v juhovýchodnej časti obce Bardoňovo pri potoku Kvetnianka ako aj dostavbu samotnej kanalizácie.

Tab. 34 - Technická, informačná a environmentálna infraštruktúra obce Bardoňovo v r. 2014

Technická, informačná a environmentálna infraštruktúra	ukazovateľ
Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod	722
Počet obyvateľov napojených na plynovod	610
Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu	0
Celková dĺžka kanalizácie (v km)	3,172
Skládka komunálneho odpadu	nie
Vývoz komunálneho odpadu na skládku	áno, Kolta, Brantner
Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách	116,76
Množstvo vyseparovaného odpadu v tonách	38,27
Skládka bioodpadu - kompostáreň	nie
Vývoz separovaného odpadu do zberného dvora	áno, Palárikovo, Brantner
Miestny rozhlas	áno
Internet	nie
Káblová televízia	nie

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015

1.1.6.4 Dopravná infraštruktúra

Obec Bardoňovo leží mimo hlavných dopravných tepien. Prostredníctvom cesty III/5804 sa cez obec Pozba napája na cestu II/580 Nové Zámky – Levice a cestou III/5805 cez obec Dedinka na cestu I/75 Šaľa – Nové Zámky – Veľký Krtíš. Dĺžka miestnych komunikácií je v obci 6,3 km. Chodníky sú dlhé 3,7 km. Popri miestnych obslužných a zberných komunikáciách nie sú vytvorené podmienky pre bezpečný pohyb chodcov, preto sa pre zlepšenie situácie uvažuje s dostavbou a rekonštrukciou chodníkov a miestnych ciest.

1.1.7 CESTOVNÝ RUCH

Územie obce má podmienky pre rozvoj cestovného ruchu ako po stránke prírodnej tak i kultúrno-historickej. Blízkosť obce Podhájska s termálnymi vodami umožňuje rozvíjať tento potenciál pre cestovný ruch po celý rok.

Pre návštevníkov obce ale i Mikroregiónu Termál poskytuje obec kultúrne vyžitie nielen zaujímavými podujatiami a kultúrno-historickými pamiatkami ako je napr. rímsko-katolícky kostol sv. Bartolomeja z r. 1773, kostol reformovanej kalvínskej cirkvi z r. 1909 či

kaštieľ Kelecsényiovcov z 19. stor.. Zaujímavé sú aj výroby, poukazujúce na zručnosti a tradície obyvateľov obce, ako napr. výroba bábik zo šúpolia alebo vinárska výroba, ktoré sa určite stanú atraktivitami obce pre návštevníkov.

Z prírodného hľadiska je obec svojím vzhľadom a charakterom priamo predurčená pre rozvoj cykloturistiky. V obci bola vytýčená cykloturistická trasa - okruh Podhájska - Maňa - Vráble - Veľký Ďur - Bardoňovo - Podhájska (s prepojením vo Vrábľoch na trasu vedúcu do Nitry a Zlatých Moraviec a na cyklotrasu Dedinka - Čaka - Plavé Vozokany - Kalná nad Hronom - Čaka - Kolta - Gbelce - Štúrovo).

1.1.8 KULTÚRNY A KOMUNITNÝ ŽIVOT

Život v obci je úzko viazaný na kultúrnu, športovú a záujmovú činnosť. V obci sa počas celého roka koná rad zaujímavých podujatí, ktoré pomáhajú stmelovať komunitu obyvateľov (tab. 35). Na činnosti obce sa zúčastňujú i spolky ako napr. poľovnícky spolok či Klub mladých.

Tab. 35 - Kalendárium podujatí v obci Bardoňovo (r. 2015)

Mesiac	Podujatie	Organizátor
Január		
Február	Maškarný ples, fašiangy	Obecný úrad
Marec		
Apríl		
Máj	Majáles	Obecný úrad
Jún	Juniáles	Obecný úrad
Júl	Vítanie prázdnin „Hurá leto“	Obecný úrad
August	Kaštieľske slávnosti, hody	Obecný úrad
September		
Október	Úcta k starším	Obecný úrad
November		
December	Mikuláš, silvestrovská zábava	Obecný úrad

Zdroj: OÚ Bardoňovo, 2015

1.1.9 ENVIRONMENTÁLNE POMERY

Napriek tomu, že sa území nevyskytuje žiaden zdroj znečistenia, ktorý by vážnejšie poškodzoval životné prostredie, územie obce je z hľadiska kvality životného prostredia hodnotené ako antropogénne pozmenené.

Ovzdušie je znečisťované v minimálnej miere oxidom uhoľnatým, oxidom siričitým a oxidmi dusíka. Mierne znečistenie je tuhými látkami z menších energetických zdrojov ako i z domácich kúrenísk na tuhé palivo. Okrem toho je ďalším, i keď minimálnym zdrojom znečisťovania, aj poľnohospodárska výroba, predovšetkým intenzívnym obrábaním pôdy a pozberovou úpravou produktov.

Vodné toky i podzemné vody sú znečisťované nielen poľnohospodárstvom, ale aj splaškami z domácností v dôsledku abscentujúcej kanalizácie. Na základe toho vykazujú podzemné vody 3. stupeň kontaminácie.

Pôda nevykazuje takmer žiadne známky kontaminácie, čím je zaradovaná medzi relatívne čisté pôdy. Vážnejšie ohrozenie pôdy predstavuje iba vodná erózia postihujúca najmä členitejšie časti územia, pričom silnou eróziou je poznačených len 12,56 % územia a stredne silnou eróziou 81,23 % územia. Na základe hodnotenia bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek patrí až 69,87 % pôd medzi osobitne chránené pôdy.

Poškodenie a ohrozenie bioty súvisí v území najmä s premenou prevažnej väčšiny plochy na poľnohospodárske pozemky alebo na zastavané plochy, v dôsledku čoho sa zmenšilo pôvodné rozšírenie rastlín a živočíchov. Environmentálne významným typom vegetácie sú v území lesné spoločenstvá, ktoré však až v 57,59 % vykazujú mierne poškodenie a v 10,48 % dokonca až silné prípadne veľmi silné poškodenie. Z hľadiska ekologickej stability je 100 % územia zaradeného nestabilným ekologickým priestorom. V území sa nenachádza žiadne chránené územie európskeho či štátneho významu.

Obec v roku 2014 vyprodukovala 116,76 ton odpadu, z ktorého jedna tretina (38,23 ton) bola separovaná. Separovaný odpad obec vyváža do zberného dvora v Palárikove. Ostatný odpad je vyvážaný na skládku TKO Kolta. Obec je členom Združenia obcí pre trvalo udržateľné nakladanie s odpadom so sídlom v Palárikove.

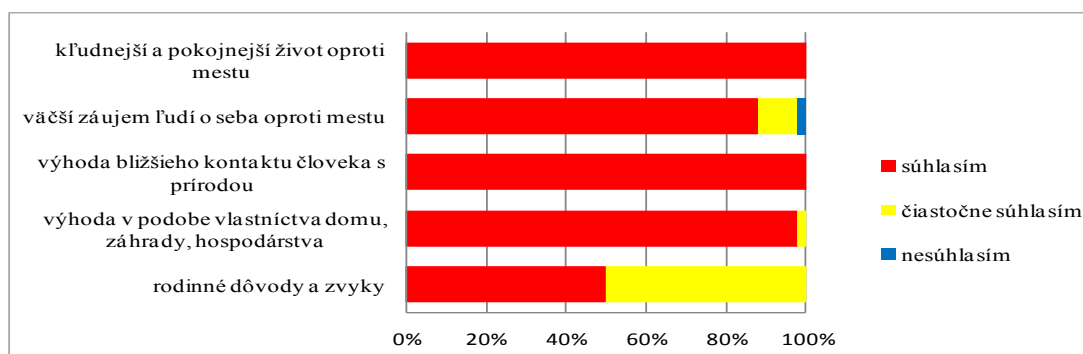
1.2 VÝSLEDKY ANKETY OBYVATEĽOV A PODNIKATEĽOV

V roku 2014 bola v obci Bardoňovo uskutočnená anketová štúdia s cieľom zistenia **názorov obyvateľstva obce na regionálny rozvoj**. Využitá bola metóda dotazníkov, ktoré boli anonymné. Obsahovo boli dotazníky v úvode zamerané na základnú charakteristiku respondentov. Nasledovala časť venovaná obci ako miestu bývania, riešené boli základné životné potreby obyvateľstva a ich hodnotová orientácia, analyzovaná bola obec z hľadiska možností pracovných príležitostí. Podstatné bolo tiež hodnotenie obce z hľadiska cestovného ruchu a perspektívy jej rozvoja. Záverečná časť dotazníka bola venovaná otázkam samotného mikroregiónu, jeho aktuálneho stavu a perspektívam regionálneho rozvoja. Dotazníky obsahovali otázky, v ktorých respondenti vyjadrovali svoje názory na problémy, podmienky a perspektívy regionálneho rozvoja vo vlastnej obci a v mikroregióne a tak hodnotili samotný potenciál daného mikroregiónu.

V rámci prieskumu bolo anketovaných 50 respondentov, čo predstavuje 15 % EAO obce. Medzi respondentmi mali pritom takmer rovnaké zastúpenie ženy i muži. Z hľadiska vekovej štruktúry respondentov dominovali 34 % obyvatelia nad 60 rokov. Vo vzdelanostnej štruktúre boli dominantní respondenti so stredoškolským vzdelaním bez maturity (44 %) a so stredoškolským vzdelaním s maturitou (40 %). Z oslovených respondentov býva väčšina (58 %) v renovovaných domoch, 10 % býva v nových rodinných domoch a zvyšných 32 % býva v starších domoch. Každý z respondentov vlastní záhradu alebo humno a 76 % opýtaných sa zaoberá na svojom pozemku chovom úžitkových zvierat.

V súvislosti so zhodnotením aktuálneho stavu **obce ako miesta bývania** boli hodnotené výhody či nevýhody bývania v obci. Všetci opýtaní sa zhodli na tom, že im obec poskytuje v prvom rade kľudnejší a spokojnejší život oproti životu v meste ako aj výhodu vlastníctva domu, záhrady či hospodárstva. Až 88 % opýtaných súhlasí s tvrdením, že sa v obci o seba ľudia podstatne viac zaujímajú ako v meste. Výhody bývania v obci v podobe rodinných dôvodov a zvykov odsúhlasilo 40 % opýtaných a čiastočne odsúhlasilo 40 % opýtaných (graf 21).

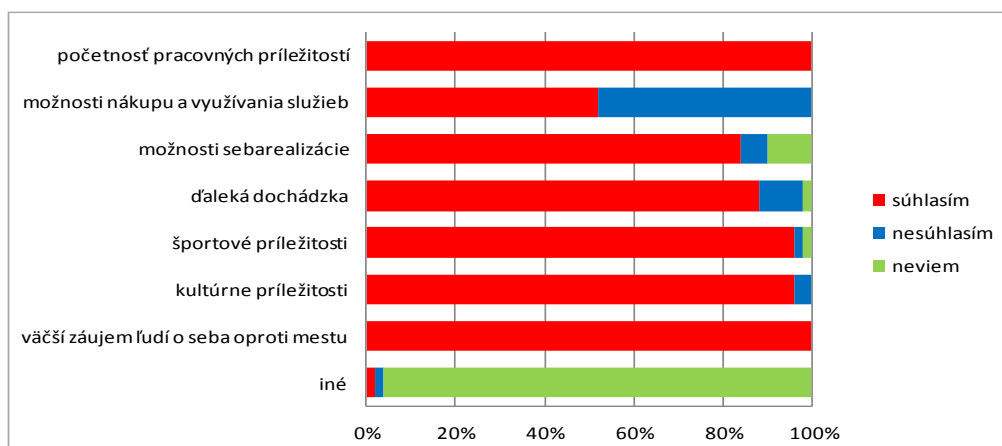
Graf 21 - Výhody bývania v obci Bardoňovo podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

Za nevýhody bývania v obci považujú všetci opýtaní nízky počet pracovných príležitostí a väčší záujem ľudí o seba ako v meste (graf 22). Nevýhody bývania boli tiež pozorované v súvislosti s nedostatkom športových príležitostí (96 %), s ďalekou dochádzkou do zamestnania (88 %), s nedostatočnými kultúrnymi možnosťami (96 %) a s malými možnosťami nákupov ako aj využívania služieb (52 %). Napriek tomu o zmene bývania do budúcnosti uvažuje len 14 % opýtaných, ktorí ako hlavné dôvody uviedli chýbajúce bývanie podľa vlastných predstáv a tiež pracovné dôvody.

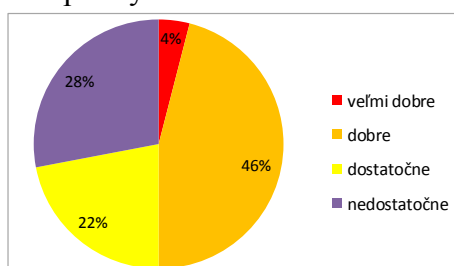
Graf 22 - Nevýhody bývania v obci Bardoňovo podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

V celkovom hodnotení podmienok pre bývanie v obci (graf 23) uviedlo najviac respondentov známku „dobre“ (46 %). Hodnotenie výborne sa neobjavilo ani raz a hodnotenie nedostatočne uviedlo 28 % respondentov.

Graf 23 - Hodnotenie podmienok pre bývanie v obci Bardoňovo podľa respondentov

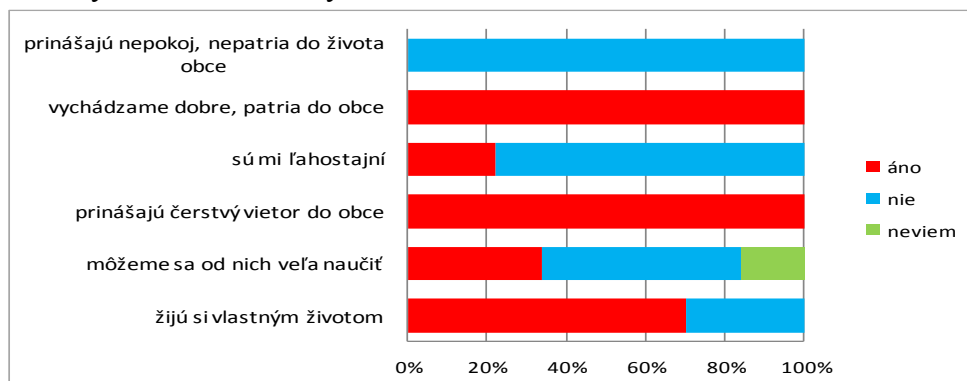
Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

V hodnotovej orientácii života v obci prevláda medzi respondentmi (60 %) záujem o dostatok peňazí i na úkor voľného času a tvorby príjemného prostredia v obci a zároveň až 62 % opýtaných nemá záujem o spoločenské dianie pre seba a svoju rodinu. Naopak 30 % respondentov sa jednoznačne prikláňa k hodnotám, akými je život v peknom a príjemnom prostredí obce aj za cenu niektorých ekonomických nevýhod a strát.

O tom, že obyvateľstvo obce vníma pozitívne víkendové obyvateľstvo svedčí graf 24. Z celkového počtu respondentov považuje až 100 % opýtaných víkendové obyvateľstvo za súčasť obce a vychádza s nimi dobre. Svoju ľahostajnosť vyjadrilo k víkendovému obyvateľstvu iba 22 % opýtaných a naopak až 78 % obyvateľom nie je víkendové obyvateľstvo ľahostajné. Zo všetkých opýtaných má 38 % názor, že sa môžu od víkendového obyvateľstva niečo naučiť a 50 %, zase že sa nemá, čo od nich naučiť. S vyjadrením, že si víkendové obyvateľstvo žije vlastným životom sa stotožňuje až 70 % opýtaných.

Obyvateľstvo tiež vyjadrovalo svoju ústretovosť k turistom. Zo všetkých opýtaných by až 56 % respondentov ubytovalo turistov na súkromí a vo svojej záhrade by im dovolilo stanovať 60 % opýtaných.

Graf 24 - Názory na víkendové obyvateľstvo v obci Bardoňovo

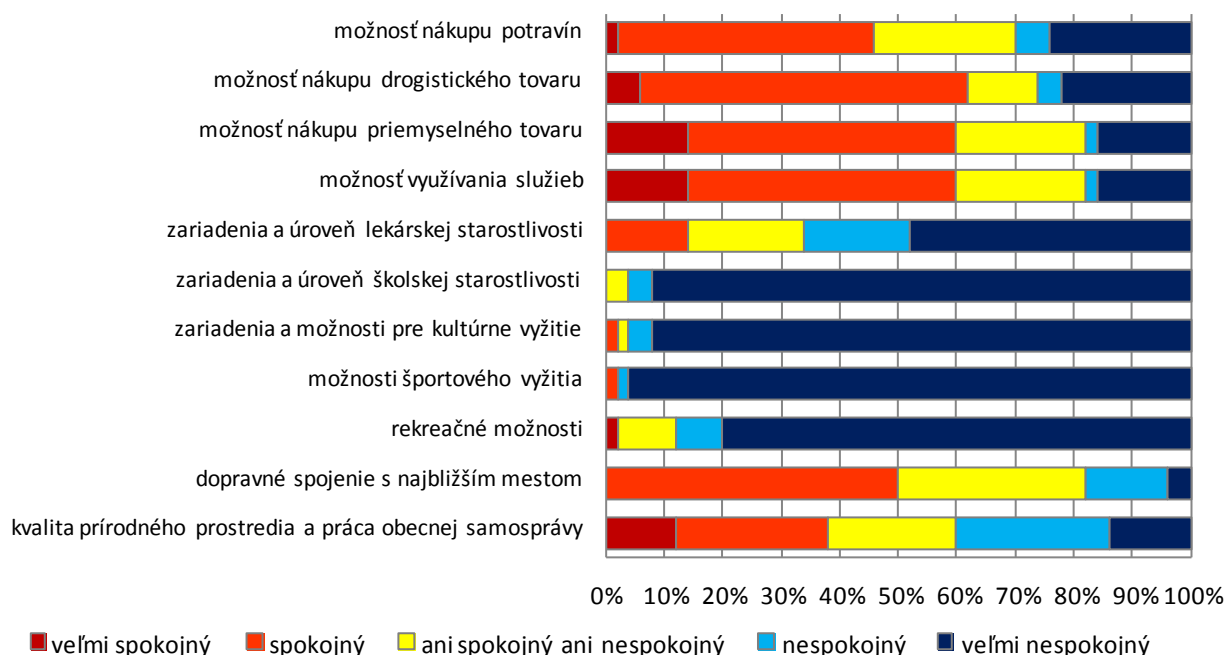

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

Kvalitu životných podmienok obyvateľstva ovplyvňuje najmä sociálna vybavenosť obce. Z tohto pohľadu sa názory obyvateľstva rôznia v závislosti od príslušnej životnej podmienky (graf 25).

Najväčšiu spokojnosť prejavilo obyvateľstvo s možnosťami nákupu drogistického tovaru v obci, kde až 62 % opýtaných bolo veľmi spokojných alebo spokojných. Ďalšiu spokojnosť vyjadrili respondenti s možnosťami nákupu priemyselného tovaru, kde bolo 60 % veľmi spokojných alebo spokojných respondentov. S možnosťami nákupu potravín je síce spokojných 44 % opýtaných ale zároveň je tu aj 30 % nespokojných či veľmi nespokojných respondentov. S dopravným spojením s najbližším mestom je spokojných 50 % opýtaných a nespokojných 14 % opýtaných. Najväčšia nespokojnosť respondentov sa prejavila v možnostiach športového vyžitia, ktorú potvrdilo až 96 % veľmi nespokojných a 2 % nespokojných opýtaných. Ďalšiu výraznú nespokojnosť, vyjadrili opýtaní k zariadeniam a úrovni školskej starostlivosti (92 % veľmi nespokojných) a k zariadeniam a možnostiam pre kultúrne vyžitie (92 % veľmi nespokojných a 4 % nespokojných). Za neuspokojivé sú v obci považované i rekreačné možnosti, ktoré zhodnotili opýtaní v 80 % ako veľmi neuspokojivé. S možnosťami využívania služieb je v obci nespokojných a veľmi nespokojných až 68 % obyvateľov, pričom za najviac absentujúce sú 48 % respondentov považované zdravotnícke služby. So vzhlľadom a kvalitou prostredia ako i s prácou obecnej samosprávy sú obyvatelia v 38 % spokojní a veľmi spokojní ale zároveň v 40 % nespokojní a veľmi nespokojní.

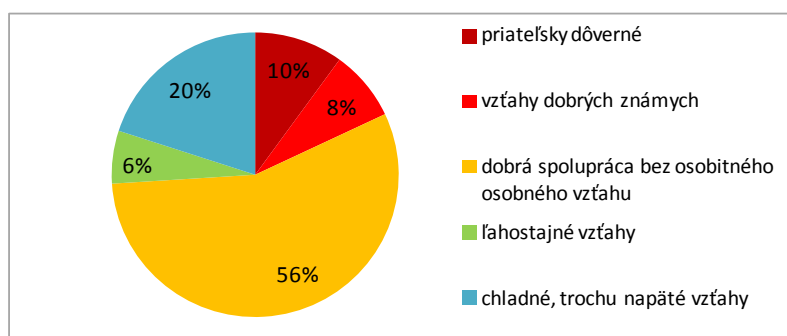
Graf 25 - Spokojnosť s vybranými životnými podmienkami v obci Bardoňovo

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

V ďalšej časti bola prostredníctvom respondentov hodnotená **obec ako sociálny priestor**. Pri charakterizovaní úrovne susedských vzťahov (graf 26) prevládali v 58 % blízke alebo veľmi blízke susedské vzťahy, ktoré sa podľa 56 % respondentov prejavujú v dobrej spolupráci aj bez osobitného osobného vzťahu. Iba 20 % opýtaných považuje vzťahy medzi susedmi za chladné prípadne napäté. Žiaden s respondentov nepotvrdil časté zvady medzi susedmi či nemožnosť spolupráce. Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu potvrdilo 52 % respondentov dobrú spoluprácu bez osobitného osobného vzťahu ale aj 44 % chladné a trochu napäté vzťahy. Častý záujem o dianie v obci má 58 % respondentov. Snahu o zatraktívnenie života v obci a jeho skrášlenie obyvateľmi obce vníma 88 % opýtaných.

Graf 26 - Prevládajúce susedské vzťahy v obci Bardoňovo podľa respondentov

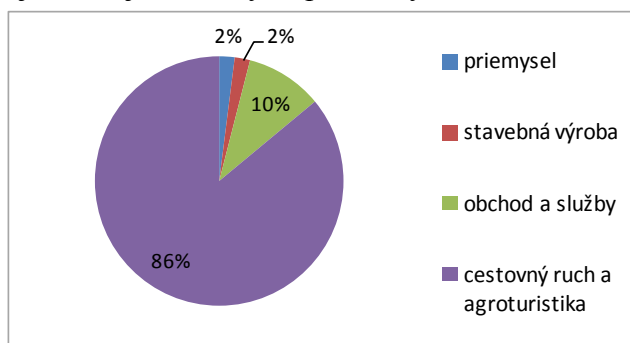
Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

V hodnotenej oblasti **obec a práca** bolo prostredníctvom prieskumu zistené, že až 56 % opýtaných nie je zamestnaných v obci. Z respondentov zamestnaných v obci pracuje prevažná väčšina (86 %) v súkromnej sfére. Ako dôvod zamestnania sa v danom mieste uviedlo 81 % opýtaných nevyhnutnosť pre získanie zárobku. Medzi pracujúcimi v obci jednoznačne prevláda vysoká spokojnosť či už medzi mužmi alebo ženami. Pri sledovaní

dôvodov práce v inom meste či obci uvádzalo 50 % respondentov odchádzajúcich za prácou nedostatok pracovných príležitostí v mieste bydliska a 18 % finančné dôvody.

Obyvatelia obce majú záujem aj o vznik nových pracovných miest v obci (graf 27).

Graf 27 - Odvetvia s najžiadanejšími novými pracovnými miestami v obci Bardoňovo

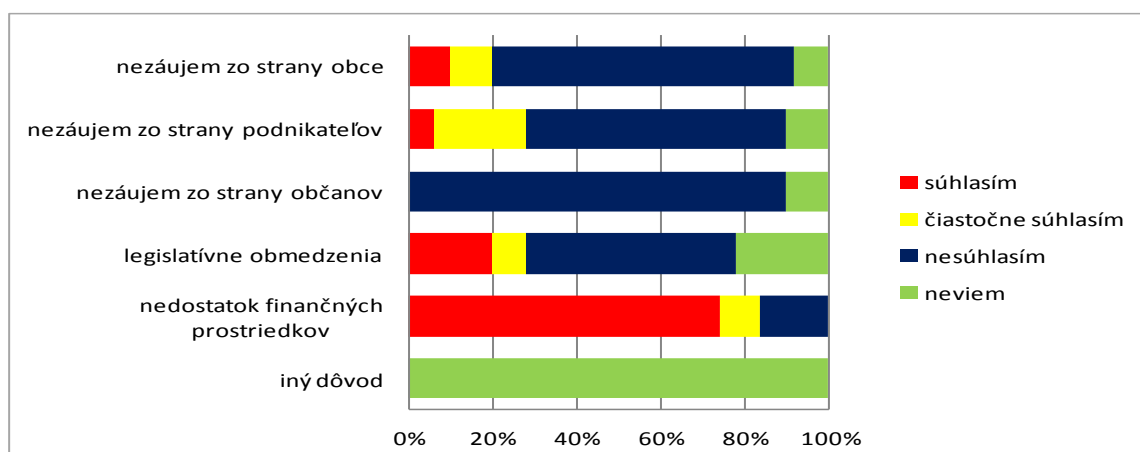

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

Obyvateľstvo má záujem o pracovné miesta predovšetkým v oblasti cestovného ruchu a agroturistiky (86 % respondentov) ale i v obchode a službách (10 %). Za úplne neatraktívne sú obyvateľmi považované odvetvia – lesné hospodárstvo, remeselníctvo ako i štátny a verejný sektor.

Pre lepšiu orientáciu bolo podľa respondentov vybraných 5 dôvodov nevytvorenia pracovných príležitostí v obci. Za hlavný dôvod nevzniknutia pracovných príležitostí považuje väčšina opýtaných (76 %) nedostatok finančných prostriedkov. Z ďalších dôvodov vystupuje do popredia nezáujem zo strany podnikateľov, pričom s daným dôvodom súhlasí a čiastočne súhlasí 28 % respondentov a legislatívne obmedzenia, s ktorými súhlasí a čiastočne súhlasí taktiež 28 % opýtaných. Ako ďalší dôvod pre nevytvorenie nových pracovných príležitostí uvádzali respondenti nezáujem zo strany obce, ku ktorému sa prikláňa len 20 % opýtaných, ale zároveň 72 % s daným tvrdením nesúhlasí (graf 28).

Graf 28 - Príčiny nevzniknutia pracovných miest v obci Bardoňovo

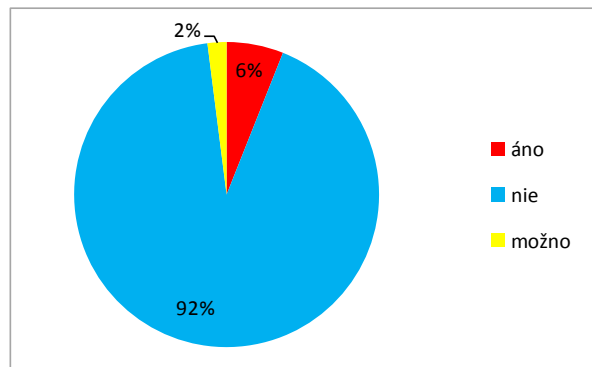

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

Ako vidieť z grafu 29, až 92 % respondentov nemá záujem podnikat'. Naopak iba 8 % opýtaných by malo záujem o podnikanie pri získaní kapitálu a zlepšení dotácií. Za najlepšiu oblasť pre podnikanie považuje väčšina záujemcov oblasť cestovného ruchu.

Graf 29 - Záujem respondentov v obci Bardoňovo o podnikanie

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Bardoňovo 2014, spracované autormi

V rámci mikroregionálnych aktivít sa stotožňuje obyvateľstvo najmä s vybudovaním kúpeľov (62 % respondentov), podporou turistiky (14 %), dobudovaním cyklotrás (12 %) a vybudovaním rekreačných zariadení (10 %). Za prvú a dominantnú aktivitu z hľadiska rozvoja mikroregiónu s ohľadom na trvalo udržateľný rozvoj považuje až 46 % respondentov vybudovanie kúpeľov. V hodnotení najatraktívnejších miest v mikroregióne dominujú z pohľadu respondentov obce najmä kaštiele a parky (36 %). Len 8 % respondentov považuje za najzaujímavejšie miesto v mikroregióne obec Podhájska.

V súvislosti s projektom tvorby PHSR obce bol zaujímavý a prínosný aj **prieskum podnikateľského prostredia**, ktoré je nezastupiteľným zdrojom informácií. Inovatívnosť a investičná ochota podnikateľského prostredia sú totiž kľúčovými faktormi ekonomického rozvoja. Tieto faktory, okrem globálnych makroekonomických ukazovateľov, či legislatívnych podmienok, do značnej miery závisia od spolupráce súkromného sektora s miestnou samosprávou a intenzity vzájomných vzťahov. Z tohto dôvodu bolo žiadúce poznanie názorov a potrieb miestnych podnikateľských subjektov a analýza situácie súkromného sektora. Prostredníctvom dotazníka adresovaného miestnym podnikateľom, tak boli získané informácie o názoroch a potrebách tých, ktorí investujú a vytvárajú pracovné príležitosti pre obyvateľov.

V obci pôsobia v podnikateľskej sfére dve väčšie spoločnosti – Alfatex (textilná výroba) a Agro-Gombár, s.r.o. (poľnohospodárska výroba). Obe spoločnosti zamestnávajú do 50 zamestnancov a v obci pôsobia viac ako 10 rokov. Z hľadiska počtu zamestnancov nezaznamenali spoločnosti v poslednom období žiadne výrazné zmeny ale spoločnosť Agro-Gombár, s.r.o. počíta do budúcnosti s miernym nárastom počtu zamestnancov na základe rozšírenia výroby v doterajšej ako i ďalšej plánovanej činnosti. Obe firmy sa uplatňujú svojimi produktmi nielen na slovenskom trhu ale i v zahraničí. Vo vzdelanostnej štruktúre zamestnancov prevládajú osoby s úplným stredoškolským vzdelaním s maturitou alebo s vyšším odborným vzdelaním.

Za **najzávažnejšie problémy na trhu práce** sú z hľadiska samotných spoločností považované - vysoká cena práce, nevhodná štruktúra vzdelania absolventov a nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily v príslušnom odvetví. Za **najvýznamnejšie faktory ovplyvňujúce podnikateľské prostredie** označili spoločnosti predovšetkým ústretovosť obecnej samosprávy, atraktívnosť prostredia a dostatočnú sieť služieb.

V hodnotení negatívnych faktorov ovplyvňujúcich podnikateľskú činnosť dominovala ekonomická situácia v SR, náklady na energie a legislatívne obmedzenia. Podnikatelia sa tiež vyjadrovali k hlavným oblastiam hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, v ktorom by preferovali rozvoj cestovného ruchu, malé a stredné podnikanie a ľudské zdroje.

V hodnotení verejných služieb poskytovaných daným spoločnostiam bolo dobre hodnotené zásobovanie vodou a údržba verejných komunikácií a priestranstiev. Naopak pomerne zle bolo zhodnotené odkanalizovanie, likvidácia odpadov a požiarňa ochrana. Služby obecnej samosprávy vo vzťahu k ich podnikaniu hodnotia firmy ako dobré, či už v oblasti ponuky pozemkov, daní z nehnuteľností alebo podpory malého a stredného podnikania.

V rámci nástrojov na podporu podnikania by podnikatelia uvítali spoločnú propagáciu podnikov v obci či mikroregióne, poskytovanie finančnej podpory podnikateľom, informovanie o rozvojových zámeroch obce i mikroregiónu.

1.3 EX-POST HODNOTENIE PHSR OBCE BARDOŇOVO 2007 – 2013

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Bardoňovo na roky 2007 – 2013 sa sústreďoval na štyri špecifické ciele:

1. podpora rozvoja cestovného ruchu,
2. skvalitnenie podmienok života v obci predovšetkým dobudovaním infraštruktúry,
3. rozvoj podnikateľských aktivít, posilnenie ekonomiky obce,
4. aktivizácia miestnych partnerov a rozvoj spolupráce.

V oblasti podpory cestovného ruchu bola plánovaná rekonštrukcia kultúrno-historických pamiatok ako napr. rekonštrukcia hrobky Kelecsényiho, rekonštrukcia kaštieľa či parku. Plánovaná bola na základe geologických prieskumov aj výstavba kúpeľného areálu, vybudovanie oddychovej promenády ako aj zriadenie turisticko-informačnej kancelárie. Z viacerých aktivít však bola realizovaná prednostne rekonštrukcia kaštieľa a výstavba oddychovej zóny.

S cieľom budovania a rozvoja občianskej vybavenosti súvisela rekonštrukcia a rozvoj infraštruktúry školstva, zdravotníctva, športu a kultúry, v rámci ktorej bola výrazná časť prostriedkov vynaložená na výstavbu kanalizácie. Taktiež bola zrealizovaná čiastočná rekonštrukcia obecného úradu a revitalizované boli verejné priestranstvá. Pre podporu mladého obyvateľstva bolo vybudovaných deväť bytových jednotiek.

Ďalšou prioritou bol rozvoj podnikateľských aktivít s cieľom posilnenia ekonomiky obce. Medzi naplánované aktivity bolo zaradené napr. rozšírenie prevádzky Alfatexu, vybudovanie skleníkov na báze geotermálnej energie, vytvorenie poľnohospodársko-priemyselného parku a i. Vzhľadom na pozastavenie aktivít súvisiacich práve s využitím geotermálnych vôd neboli tieto aktivity realizované ale niektoré sa ďalej premietajú do nového akčného plánu obce na nasledujúce obdobie.

Posledný strategický cieľ zahŕňal opatrenia venované rozvoju vnútorných vzťahov a spolupráce v obci ako aj vypracovanie aktivít na zapojenosť obyvateľov do rozvoja obce, ktoré boli priebežne realizované.

Jednotlivé zrealizované projekty obce za príslušné obdobie zobrazuje tab. 36. Aktivity, ktoré nebolo možné vzhľadom na nedostatok finančných zdrojov splniť, sa premietajú do nového akčného plánu obce. Zahŕňajú napr. ďalšiu rekonštrukciu kaštieľa, dobudovanie kanalizácie, rekonštrukciu materskej školy, opravu miestnych komunikácií a dobudovanie chodníkov, vybudovanie amfiteátra, vybudovanie poľnohospodársko-priemyselného parku a pod.

Tab. 34 - Zrealizované projekty v obci Bardoňovo v období rokov 2007 – 2013

Názov investície - projektu	garant	obdobie realizácie	náklady (v EUR)	Finančné prostriedky podľa zdrojov financovania (v EUR)			
				štátny rozpočet	ŠFRB	regionálne zdroje	obec
Rekonštrukcia kaštieľa	Environmentálny fond SR	2008	27873,25	3983,28	0	0	23889,97
ČOV a kanalizácia obce	Environmentálny fond SR	2008	113929,49	106220,54	0	0	7708,95
ČOV a kanalizácia obce	Environmentálny fond SR	2009	71205,90	66388,00	0	0	4817,90
ČOV a kanalizácia obce	Environmentálny fond SR	2011	59989,12	55930,00	0	0	4059,12
Oprava fasády kaštieľa	Ministerstvo kultúry	2008	8677,84	6639,00	0	0	2038,84
Výmena okien na obecnom úrade	Ministerstvo financií SR	2008	3818,00	3319,00	0	0	499,00
Výstavba oddychovej zóny	VÚC Nitra	2011	5299,86	0	0	4770,00	529,86
Revitalizácia verejných priestranstiev	Environmentálny fond SR	2011	5483,38	3000,00	0	0	2483,38
Rozvoj bývania, BD 6 b.j.+3b.j.	Min. dopravy , výstavby a reg. rozvoja SR	2013	425550,15	123.540,00	268662,00	0	33348,15

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015

1.3 SWOT ANALÝZA OBCE

Na základe získaných informácií o území bola následne vytvorená SWOT analýza, ktorá je považovaná na danej úrovni za jeden z najefektívnejších nástrojov plánovania, ktorý pomáha ujasniť situáciu a zhodnotiť potenciál územia. SWOT analýza (S - Strong points, W - Weak points, O - Opportunities, T - Threats) predstavuje jednoduchú, ale pritom výstižnú, vyčerpávajúcu a objektívnu charakteristiku silných a slabých stránok (vnútorná analýza) skúmanej oblasti a jej možných príležitostí a ohrození (vonkajšia analýza). Silné stránky zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody územia pre rôzne typy rozvojových aktivít, slabé stránky sú ohrozujúce, limitujúce a majú negatívny vplyv na rozvoj územia. Príležitosti tvoria možnosti a šance pre rozvoj územia a plynú prevažne z vonkajšieho prostredia. Ohrozenia predstavujú riziká vonkajšieho prostredia a môžu negatívnym spôsobom ovplyvniť rozvoj územia.

Silné stránky	Slabé stránky
▪ migračný prírastok obyvateľstva,	▪ malé množstvo pracovných príležitostí v obci,
▪ atraktívne prostredie,	▪ pomerne vysoký index starnutia obyvateľstva,
▪ pomerne nízka nezamestnanosť,	▪ nízka podnikateľská činnosť,
▪ tradičná poľnohospodárska výroba,	▪ nedostatok športových zariadení,
▪ tradičná vinárska výroba,	▪ nepostačujúca dopravná sieť,

Silné stránky	Slabé stránky
▪samozásobiteľné pestovanie ovocia a zeleniny,	▪slabá dopravná dostupnosť do okresného mesta i okolitých miest,
▪dostatočný domový a bytový fond,	▪nedostatok ubytovacích a stravovacích zariadení,
▪vhodné klimatické a pôdne podmienky pre poľnohospodárstvo,	▪nepostačujúca infraštruktúra,
▪zachovalé kultúrno-historické pamiatky (kaštieľ),	▪nízka propagácia obce,
▪organizovanie kultúrnych podujatí,	▪nedobudovaná kanalizácia,
▪prírodne hodnotné územia (Bardoňovský park),	▪nízka kvalita miestnych komunikácií,
▪cezhraničná spolupráca s obcou Pilis Csív v Maďarsku,	▪nedostatok poskytovaných služieb,
▪výskyt termálnych minerálnych vôd,	▪nedostatok kultúrnych príležitostí,
▪zmena vnútornej štruktúry domového a bytového fondu (prechod domov a bytov na chalupy),	▪prirodzený a celkový úbytok obyvateľstva,
▪rozvinuté sociálne služby,	▪nezáujem o malé a stredné podnikanie,
▪existencia niekoľkých tradičných výrobcov,	▪nedostatok školských a športových zariadení,
▪pretrvávajúca tradičná remeselná výroba,	▪náchylnosť územia na vodnú eróziu,
▪zriadené obecné múzeum,	▪vysoký podiel odchádzajúcich za prácou,
▪renovácia domového fondu,	

Príležitosti	Ohrozenia
▪zvýšenie príťažlivosti obce (úprava a výsadba zelene),	▪nezáujem obyvateľstva o dianie v obci,
▪skvalitnenie dopravnej infraštruktúry,	▪nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce,
▪dobudovanie cykloturistických chodníkov,	▪stagnácia rozvoja obce,
▪dobudovanie kanalizácie a ČOV,	▪zníženie kvality života obce,
▪rekonštrukcia sociálnej infraštruktúry (budova materskej školy),	▪nezáujem o malé a stredné podnikanie,
▪vytvorenie nových stavebných pozemkov,	▪vysoký podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku,
▪dobudovanie ďalších nájomných bytov,	▪zhoršenie kvality životného prostredia.
▪rekonštrukcia kultúrno-historických pamiatok (kaštieľ, hrobka Kelecsényiho, kaplnka),	
▪dobudovanie miestnych komunikácií, chodníkov a parkovísk,	
▪vybudovanie športového areálu,	
▪zlepšenie zdravotníckej starostlivosti,	
▪rekonštrukcia centra obce,	
▪podpora malého a stredného podnikania,	
▪zvýšenie aktivít v oblasti cestovného ruchu,	

Príležitosti	Ohrozenia
▪výstavba prírodného amfiteátra,	
▪rekonštrukcia vínnych pivníc,	
▪rekonštrukcia a dobudovanie technickej infraštruktúry (transformátorové stanice, tepelné rozvody),	
▪revitalizácia potoka a vybudovanie vodnej nádrže,	
▪vybudovanie oddychovej promenády,	
▪vybudovanie poľnohospodársko- priemyselného parku,	
▪využitie geotermálnej energie,	
▪podpora rozvoja cestovného ruchu,	
▪výstavba rekreačno-kúpeľného centra,	
▪zhotovenie a osadenie orientačných tabúl,	

1.5 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

Na základe predchádzajúcej SWOT analýzy je možné poukázať na to, že v rámci obce sa vyskytujú viaceré problémy, ktoré je potrebné v budúcnosti riešiť. Jednotlivé problémy však vykazujú rozličnú mieru vážnosti a priority v riešení. Na stanovenie kľúčových problémov, ktoré existujú v obci, je použitá metóda „stromu problémov“. Pri použití tejto metódy sa vytvorí schéma pripomínajúca zloženie stromu, ktorý sa skladá z príčin (korene stromu), problémov (kmeň stromu) a následkov (koruna stromu). Strom problémov sa následne použije v strategickej časti, pri formulovaní strategického plánu so zámerom efektívneho riešenia príčin problémov, aby sa v budúcnosti nemuseli riešiť následky problémov.

Za prioritné boli v obci stanovené tri problémy – slabý ekonomický rozvoj obce, nedostatočne rozvinutá sociálna infraštruktúra a nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra.

Slabý ekonomický rozvoj je podmienený predovšetkým nízkou zamestnanosťou v sekundárnom a terciárnom sektore hospodárstva, nedostatkom finančného kapitálu ako aj nedostatočnou ponukou pracovných miest. V prípade pokračujúceho stavu hrozí stagnácia rozvoja obce, pokles podnikateľských aktivít či rozvoj sociálno-patologických javov v podobe napr. kriminality.

Nedostatočne rozvinutá sociálna infraštruktúra súvisí najmä s nedostatočnou lekárskou starostlivosťou, absenciou sociálnych služieb, absenciou viacerých druhov služieb ako aj nedostatočnou ponukou nájomných bytov. Neriešenie súčasnej situácie sa môže v budúcnosti negatívne odraziť na kvalite života obyvateľstva a celkovom záujme o bývanie v obci.

Nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra sa týka predovšetkým nedobudovanej kanalizácie a ČOV, nedostatočnej dopravnej dostupnosti a nízkej kvality miestnych komunikácií a chodníkov. Následkom neriešenia tohto problému hrozí v obci zníženie bezpečnosti cestnej premávky, zhoršenie kvality životného prostredia a poškodenie miestnych komunikácií.

Strom problémov obce Bardoňovo

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť dokumentu obsahuje víziu strategického rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, určuje globálne a špecifické ciele a priority rozvoja obce prostredníctvom jednotlivých opatrení a príslušných projektov a aktivít s rešpektovaním princípov regionálnej politiky a s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

2.1 VÍZIA OBCE

Víziou obce Bardoňovo je vytvoriť úspešnú a príťažlivú obec nielen pre svojich obyvateľov ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s konkurencieschopnou ekonomikou a profesionálnou správou.

Na dosiahnutie vízie bude obec Bardoňovo podporovať:

- rozvoj a skvalitnenie potrebnej infraštruktúry,
- rozvoj diverzifikácie podnikateľských aktivít,
- rozvoj cestovného ruchu,
- zvyšovanie kvality života obyvateľov,
- zachovanie zdravého životného prostredia v zmysle zásad udržateľného rozvoja,
- profesionalizáciu svojej správy.

2.2 PRIORITNÉ OBLASTI, GLOBÁLNE A ŠPECIFICKÉ CIELE ROZVOJA OBCE

Uskutočniteľnosť strategických cieľov obce, ktoré sú bližšie špecifikované prostredníctvom prioritných oblastí, globálnych a špecifických cieľov ako aj príslušných opatrení, vychádzajúcich z miestnych podmienok, závisia od troch faktorov:

- do akej miery bude obec schopná využívať vlastné zdroje ako aj možnosti vonkajších zdrojov,
- od udržateľnosti navrhovaných a uskutočnených opatrení,
- od stupňa ich podpory získaných od všetkých záujmových skupín v obci.

V zmysle predchádzajúcich analýz ako aj názorov anketovaných obyvateľov a podnikateľov bolo naformulovaných päť dlhodobých globálnych cieľov rozvoja obce, ktoré detailnejšie charakterizujú špecifické ciele a jednotlivé opatrenia (tab. 37 a 38).

Tab. 37 - Hierarchia strategických cieľov obce Bardoňovo

Vízia									
„Obec Bardoňovo je úspešná a príťažlivá obec nielen pre svojich obyvateľov ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s konkurencieschopnou ekonomikou a profesionálnou správou.“									
Globálne ciele									
1. Prioritná oblasť - Hospodárska					2. Prioritná oblasť - Sociálna			3. Prioritná oblasť - Environmentálna	
1. Konkurencieschopné hospodárstvo a atraktívna obec pre podnikanie			2. Kvalitná technická infraštruktúra		3. Podpora rozvoja ľudských zdrojov		4. Kvalitná sociálna infraštruktúra		5. Kvalitné životné prostredie
Špecifické ciele									
1.1 Podpora ekonomického rozvoja obce		1.2 Posilnenie malého a stredného podnikania		1.3 Podpora rozvoja cestovného ruchu		2. 1 Bezpečná doprava v obci		2.2 Budovanie cyklistickej infraštruktúry	
						2.3 Rekonštrukcia technickej infraštruktúry			
						3.1 Podpora tvorby pracovných miest			
						4.1 Rekonštrukcia a dobudovanie sociálnej infraštruktúry			
						5.1 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry		5.2 Budovanie prvkovej zelenej infraštruktúry	
								5.3 Revitalizácia verejných plôch	

Zdroj: spracované autormi, 2015

Globálny cieľ 1 – Konkurencieschopné hospodárstvo a atraktívna obec pre podnikanie

Zameranie daného cieľa súvisí s posilnením ekonomiky obce zvýšením konkurencieschopnosti existujúcich podnikov ako aj v podpore ďalšej podnikateľskej činnosti. V súlade s vyššími dokumentmi regionálneho rozvoja je dôraz kladený najmä na lepšie využívanie existujúcich faktorov ekonomického rastu a tvorbu nových poznatkov založených na trvalo udržateľnom ekonomickom raste územia. Preferovaná je podpora malého a stredného podnikania vo všetkých sférach ekonomických činností s dôrazom na tradičné vidiecke aktivity. Zaujímavým a na tradíciách postaveným je v obci rozvoj poľnohospodárstva s cieľom zachovania kvality a kultúry vidieckeho života a efektívneho využívania vysokého produkčného potenciálu poľnohospodárskej pôdy. Úspešnou oblasťou hospodárstva obce sa môže stať aj rozvinutý cestovný ruch. V obci je cieľ bližšie zameraný na rozvoj podnikateľských aktivít a posilnenie ekonomiky obce prostredníctvom troch špecifických cieľov:

- podpora ekonomického rozvoja obce,
- posilnenie malého a stredného podnikania,
- podpora rozvoja cestovného ruchu.

Globálny cieľ 2 – Kvalitná technická infraštruktúra

Kvalitná technická infraštruktúra je v obci nevyhnutnou podmienkou pre fungujúce hospodárstvo a dostatočnú kvalitu života obyvateľstva. Preto je veľmi dôležité podporovať opatrenia vedúce k zabezpečeniu kvalitnej a funkčnej technickej infraštruktúry najmä zlepšením dopravnej dostupnosti ako aj skvalitnením miestnych komunikácií, chodníkov a dopravných priestorov, ktoré sa tak stanú prínosom pre ekonomický rozvoj obce. Podstatná je podpora dobudovania cykloturistických trás, ktoré sú zaujímavé nielen pre miestne obyvateľstvo ale aj pre návštevníkov obce či Mikroregiónu Termál. V rámci globálneho cieľa

sú navrhované špecifické ciele, ktoré sú zamerané na dobudovanie a skvalitnenie technickej infraštruktúry:

- bezpečná doprava v obci,
- budovanie cyklistickej infraštruktúry,
- rekonštrukcia technickej infraštruktúry.

Globálny cieľ 3 – Podpora rozvoja ľudských zdrojov

Zámerom strategického cieľa je v najširšej miere podpora a posilnenie ľudských zdrojov. Naplnenie cieľa je možné napríklad prostredníctvom zlepšenia demografického základu obce, ktoré je možné dosiahnuť zvýhodnením a podporou mladého obyvateľstva. Podstatné môže byť aj zvýšenie sociálnej starostlivosti o vybrané skupiny obyvateľstva, ktoré by umožnili zlepšenie kvality života občanov. Ďalšími možnosťami je vytváranie nových pracovných miest pre domácich obyvateľov a zvlášť pre mladých obyvateľov nastupujúcich do pracovného pomeru. Možnosťou je aj podpora rozvoja rôznych typov vzdelávania obyvateľstva s dôrazom na zvýšenie adaptability pracovnej sily. V rámci cieľa je stanovený jeden špecifický cieľ:

- podpora tvorby pracovných miest.

Globálny cieľ 4 – Kvalitná sociálna infraštruktúra

Kvalita sociálnej infraštruktúry je vo vidieckych sídlach všeobecne považovaná za jeden z najvýznamnejších faktorov pre udržanie obyvateľstva na vidieku. Preto je veľmi dôležité podporovať opatrenia vedúce k zabezpečeniu základných sociálnych služieb, sociálnej infraštruktúry, ako i opatrenia vedúce k obnove a ochrane vidieckej architektúry a krajinného rázu. Obsahovo sa cieľ zameriava na zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry prostredníctvom napr. rekonštrukcie objektov, zvýšenia ich štandardu a obnovou ich zariadení. Stanovený je špecifický cieľ vedúci ku skvalitneniu sociálnej infraštruktúry:

- rekonštrukcia a dobudovanie sociálnej infraštruktúry.

Globálny cieľ 5 – Kvalitné životné prostredie

Dlhodobé narušovanie prírodných zdrojov, znečisťovanie jednotlivých zložiek životného prostredia, nedomyslené zásahy do krajiny, nedostatočná infraštruktúra a iné javy sa podieľajú na kvalite životného prostredia, pričom môžu spôsobovať nie len jeho zhoršený stav ale negatívne ovplyvňujú aj ľudské zdravie a ekonomiku obce. Medzi najväčšie nedostatky patrí v obci nedobudovaná environmentálna infraštruktúra v podobe kanalizácie a ČOV.

Zámerom stanoveného cieľa je celkové skvalitnenie životného prostredia, jeho ochrana, zachovanie prírodného dedičstva a ochrana biodiverzity v rámci princípov trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom troch navrhovaných špecifických cieľov:

- rozvoj environmentálnej infraštruktúry,
- budovanie prvkov zelenej infraštruktúry,
- revitalizácia verejných plôch.

Podrobnejšia charakteristika opatrení a projektov podporujúcich strategické ciele rozvoja obce je uvedená v tab. 38.

Z uvedeného prehľadu špecifických cieľov podporujúcich globálne ciele je zrejma preferencia skvalitňovania podmienok života v obci predovšetkým dobudovaním infraštruktúry. Ostatné opatrenia predstavujú identifikovaný priestor pre ďalšie postupné rozširovanie aktivít obce so zameraním na cestovný ruch.

3 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť dokumentu obsahuje predovšetkým zoznam opatrení a aktivít, ktoré slúžia na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Poskytuje odpoveď na otázku, ako obec zabezpečí realizáciu svojej vízie a strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike.

3.1 AKČNÝ PLÁN OPATRENÍ A PROJEKTOV OBCE NA ROKY 2014 - 2020

Zmyslom a aj výsledkom úspešného strategického plánovania regionálneho rozvoja obce je realizácia akčného plánu projektov (tab. 38). Ide o plán, ktorý definuje jednotlivé kroky pri plnení PHSR obce s ohľadom na jej momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít.

Akčný plán na roky 2014 - 2020 obsahuje zoznam najdôležitejších opatrení na príslušné obdobie a ich bližšiu špecifikáciu prostredníctvom projektov.

Tab. 38 - Akčný plán opatrení a projektov obce Bardoňovo na roky 2014 – 2020

Opatrenie	Projekt	Prioritná oblasť
1.1.1 Podpora vlastného ekonomického rozvoja obce	1.1.1.1 Vybudovanie poľnohospodársko-priemyselného parku	Hospodárska - ekonomické aktivity
	1.1.1.2 Vypracovanie zmien a doplnkov územného plánu	Hospodárska - územno-ekonomické aktivity
1.1.2 Podpora a zvýhodňovanie miestnych podnikateľských aktivít vo všetkých sférach ekonomických činností	1.1.2.1 Podpora miestnych podnikateľských aktivít	Hospodárska - podnikateľské aktivity
1.1.3 Podpora cestovného ruchu	1.1.3.1 Rekonštrukcia vínnych pivníc pri objekte kaštieľa	Hospodárska - rozvoj cestovného ruchu
	1.1.3.2 Rekonštrukcia parku kaštieľa	Hospodárska - rozvoj cestovného ruchu
	1.1.3.3 Rekonštrukcia kaplnky pri vstupe do obce	Hospodárska - rozvoj cestovného ruchu
	1.1.3.4 Vybudovanie oddychovej promenády	Hospodárska - rozvoj cestovného ruchu
2.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	2.1.1.1 Rekonštrukcia miestnej komunikácie a chodníkov	Hospodárska - technická infraštruktúra
	2.1.1.2 Výstavba miestnej komunikácie a parkoviska pre rekreačno-kúpeľné centrum	Hospodárska - technická infraštruktúra
2.2.1 Podpora cyklistickej dopravy	2.2.1.1 Dobudovanie cyklistických trás	Hospodárska - technická infraštruktúra
2.3.1 Rekonštrukcia zariadení technickej infraštruktúry	2.3.1.1 Vybudovanie rozvodov tepelnej energie na vykurovanie obce	Hospodárska - technická infraštruktúra
	2.3.1.2 Vybudovanie transformátorovej stanice (1 ks)	Hospodárska - technická infraštruktúra
	2.3.1.3 Vybudovanie transformátorových staníc (3 kusy)	Hospodárska - technická infraštruktúra
	2.3.1.4 Prekládka VN vedenia v obci	Hospodárska - technická infraštruktúra
	2.3.1.5 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	Hospodárska - technická infraštruktúra

Opatrenie	Projekt	Prioritná oblasť
2.3.1 Rekonštrukcia zariadení technickej infraštruktúry	2.3.1.6 Osadenie orientačných tabúl	Hospodárska - technická infraštruktúra
3.1.1 Zlepšenie podpory tvorby pracovných miest	3.1.1.1 Podpora tvorby nových pracovných miest	Sociálna - ľudské zdroje
4.1.1 Rozvoj bytového fondu	4.1.1.1 Výstavba nájomných bytov	Sociálna - sociálna infraštruktúra
4.1.2 Rekonštrukcia školských zariadení	4.1.2.1 Rekonštrukcia budovy materskej školy	Sociálna - sociálna infraštruktúra
4.1.3 Vybudovanie kultúrnych zariadení	4.1.3.1 Výstavba prírodného amfiteátra v areáli kaštieľa	Sociálna - sociálna infraštruktúra
4.1.4 Vybudovanie športových zariadení	4.1.4.1 Výstavba športového areálu	Sociálna - sociálna infraštruktúra
5.1.1 Rozvoj a dobudovanie environmentálnej infraštruktúry	5.1.1.1 Vybudovanie kanalizácie a ČOV	Environmentálna - environmentálna infraštruktúra
5.2.1 Úprava verejnej zelene	5.2.1.1 Úprava plôch verejnej zelene	Environmentálna - verejná zeleň
5.3.1 Revitalizácia verejných plôch	5.3.1.1 Revitalizácia centra obce	Environmentálna - revitalizácia územia
	5.3.1.2 Revitalizácia potoka a vybudovanie vodnej nádrže	Environmentálna - revitalizácia územia

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo 2015, *spracované autormi*

3.2 SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOSAHOV

Podstatnou zložkou programovej časti je aj súbor ukazovateľov navrhovaných opatrení a projektov (tab. 39, 40, 41). Ukazovatele sú v základe rozdelené do troch skupín - výstupy, výsledky a vplyvy. Ukazovatele výstupov zahŕňajú práce, tovary a služby, ktoré budú financované počas realizácie aktivít projektu. Vyjadrené sú z finančného a vecného hľadiska. Ukazovatele výsledku predstavujú bezprostredný efekt realizácie aktivít projektu, ktorý slúži cieľovej skupine alebo sa jedná o služby poskytnuté cieľovej skupine. Ukazovatele dopadov vyjadrujú dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý však realizátor projektu nemôže ovplyvniť.

Tab. 39 - Zoznam ukazovateľov projektov obce Bardoňovo na roky 2014 - 2020 v hospodárskej oblasti

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2014	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Hospodárska							
Projekt 1.1.1.1 Vybudovanie poľnohospodársko-priemyselného parku							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	7 125000
	Výsledok	Vybudovaný poľnohospodársko-priemyselný park	OcÚ	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty na podporu ekonomiky	Štatistický úrad SR	počet	0	0	1

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2014	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Hospodárska							
Projekt 1.1.1.2 Vypracovanie zmien a doplnkov územného plánu							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	16 000
	Výsledok	Vypracované zmeny a doplnky ÚP	OcÚ	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované podklady pre zmeny v území	Štatistický úrad SR	počet	0	0	1
Projekt 1.1.3.1 Rekonštrukcia vinných pivníc pri objekte kaštieľa							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	140000	0
	Výsledok	Zrekonštruované vinné pivnice	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty cestovného ruchu	OcÚ	počet	0	1	0
Projekt 1.1.3.2 Rekonštrukcia parku kaštieľa							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	110000	0
	Výsledok	Zrekonštruovaný park kaštieľa	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty cestovného ruchu	OcÚ	počet	0	1	0
Projekt 1.1.3.3 Rekonštrukcia kaplnky pri vstupe do obce							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	116000	0
	Výsledok	Zrekonštruovaná kaplnka	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty cestovného ruchu	OcÚ	počet	0	1	0
Projekt 1.1.3.4 Vybudovanie oddychovej promenády							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	660000
	Výsledok	Vybudovaná oddychová promenáda	OcÚ	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty cestovného ruchu	OcÚ	počet	0	0	1
Projekt 2.1.1.1 Rekonštrukcia miestnej komunikácie a chodníkov							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	460000
	Výsledok	Zrekonštruovaná miestna komunikácia a chodník	OcÚ	km m	0	0	0,6 1,2
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0	1

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2014	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Hospodárska							
Projekt 2.1.1.2 Výstavba miestnej komunikácie a parkoviska pre rekreačno-kúpeľné centrum							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	4500000
	Výsledok	Vybudovaná miestna komunikácia a parkovisko	OcÚ	km m²	0	0	0,756
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet	0	0	1
Projekt 2.3.1.1 Vybudovanie rozvodov tepelnej energie na vykurovanie obce							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	4800000	0
	Výsledok	Vybudované rozvody tepelnej energie	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1	0
Projekt 2.3.1.2 Vybudovanie transformátorovej stanice (1 ks)							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	66400	0
	Výsledok	Vybudovaná transformátorová stanica	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1	0
Projekt 2.3.1.3 Vybudovanie transformátorových staníc (3 kusy)							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	398500
	Výsledok	Vybudované transformátorové stanice	OcÚ	počet	0	0	3
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0	1
Projekt 2.3.1.4 Prekládka VN vedenia v obci							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	199000
	Výsledok	Prekládka VN vedenia	OcÚ	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0	1
Projekt 2.3.1.5 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	150000	0
	Výsledok	Zrekonštruovaný miestny rozhlas	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1	0

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2014	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Hospodárska							
Projekt 2.3.1.6 Osadenie orientačných tabúl							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	83000
	Výsledok	Osadené orientačné tabule	OcÚ	počet	0	0	15
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0	1

Tab. 40 - Zoznam ukazovateľov projektov a aktivít obce Bardoňovo na roky 2014 - 2020 v sociálnej oblasti

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2014	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Sociálna							
Projekt 4.1.1.1 Výstavba nájomných bytov							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	445000
	Výsledok	Výstavba bytového domu	OcÚ	počet bytov	0	0	8
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet bytov	0	0	1
Projekt 4.1.2.1 Rekonštrukcia budovy materskej školy							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	215000	0
	Výsledok	Zrekonštruovaná budova MŠ	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1	0
Projekt 4.1.3.1 Výstavba prírodného amfiteátra v areáli kaštieľa							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	230000	0
	Výsledok	Vybudovaný amfiteáter	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet	0	1	0
Projekt 4.1.4.1 Výstavba športového areálu							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	275000	0
	Výsledok	Vybudovaný športový areál	OcÚ	počet	0	1	0
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet	0	1	0

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015, *spracované autormi*

Tab. 41 - Zoznam ukazovateľov projektov a aktivít obce Bardoňovo na roky 2014 - 2020 v environmentálnej oblasti

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2014	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Environmentálna							
Projekt 5.1.1.1 Vybudovanie kanalizácie a ČOV							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	1500000
	Výsledok	Vybudovaná kanalizácia a ČOV	OcÚ	km počet	0	0	3,21
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0	1
Projekt 5.2.1.1 Úprava plôch verejnej zelene							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	500000
	Výsledok	Upravené plochy zelene	OcÚ	m²	0	0	70
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1	1
Projekt 5.3.1.1 Revitalizácia centra obce							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	300000	0
	Výsledok	Revitalizované centrum obce	OcÚ	m²	0	60	0
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1	0
Projekt 5.3.1.2 Revitalizácia potoka a vybudovanie vodnej nádrže							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	660000
	Výsledok	Revitalizovaný potok a vybudovaná vodná nádrž	OcÚ	počet	0	0	11
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0	1

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015, *spracované autormi*

3.3 SÚHRNNÝ PREHĽAD PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV OBCE BARDOŇOVO NA ROKY 2014 – 2020

Vytýčené ciele budú v stratégii rozvoja obce realizované prostredníctvom projektov a preto je nutné stanoviť si konkrétne aktivity, ktoré napomôžu ich realizácii. Súhrnný prehľad projektov obce Bardoňovo na roky 2014 – 2020 (tab. 42) tak obsahuje oproti akčnému plánu opatrení a projektov už iba prioritne obcou naplánované projekty.

Tab. 42 - Súhrnný prehľad projektov obce Bardoňovo na roky 2014 – 2020

Názov projektu	Garant	predpokladaný rok realizácie	predpokladané náklady (v EUR)	Zdroje financovania					
				štátny rozpočet	súkromné zdroje	verejné zdroje	regionálne zdroje	vlastné zdroje	ŠFRB
Rekonštrukcia parku kaštieľa	EUROFONDY	2015	110000				99000	11000	
Výstavba kanalizácie a ČOV	Environmentálny fond SR	2014-2018	1500000	1350000				150000	
Rekonštrukcia budovy materskej školy	Štátny rozpočet	2015	215000	193500				21500	
Rekonštrukcia kaplnky pri vstupe do obce	EUROFONDY	2015	116000				104400	11600	
vybudovanie rozvodov tepelnej energie na vykurovanie obce	EUROFONDY	2017	4800000				2880000	1920000	
Výstavba miestnej komunikácie a parkoviska pre rekreačno-kúpeľné centrum	EUROFONDY	2017	4500000				4050000	450000	
Revitalizácia centra obce	EUROFONDY	2016	300000				270000	30000	
Rekonštrukcia miestnej komunikácie a chodníkov	Štátny rozpočet	2014 – 2020	460000	414000				46000	
Výstavba prírodného amfiteátra v areáli kaštieľa	EUROFONDY	2016	230000				207000	23000	
Výstavba športového areálu	EUROFONDY	2015	275000				247000	27500	
Rekonštrukcia vinných pivníc pri objekte kaštieľa	EUROFONDY	2015	140000				126000	14000	
Vybudovanie transformátorovej stanice (1 ks)	EUROFONDY	2015	66400			66400			
vybudovanie transformátorových staníc (3 ks)	EUROFONDY	2015-2020	398500		398500				
Prekládka VN vedenia v obci		2015-2020	199000					199000	
Revitalizácia potoka a vybudovanie vodnej nádrže	EUROFONDY	2016-2020	660000				594000	66000	
Vybudovanie oddychovej promenády	EUROFONDY	2016-2020	660000				594000	66000	
Vybudovanie poľnohospodársko-priemyselného parku	Súkromný investor	2015-2020	7125000		7125000				
Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	Štátny rozpočet	2015	150000				135000	15000	

Názov projektu	Garant	predpokladaný rok realizácie	predpokladané náklady (v EUR)	Zdroje financovania					
				štátny rozpočet	súkromné zdroje	verejné zdroje	regionálne zdroje	vlastné zdroje	ŠFRB
Úprava plôch verejnej zelene	EUROFONDY	2016-2020	500000				450000	50000	
Osadenie orientačných tabúl	EUROFONDY	2016-2020	83000				74700	8300	
Vypracovanie zmien a doplnkov územného plánu		2015-2020	16000					16000	
Vybudovanie nájomných bytov		2016-2020	445000	129150				35000	280850

Zdroj: Obecný úrad Bardoňovo, 2015, *spracované autormi*

4 REALIZAČNÁ ČASŤ

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. PHSR je dokument živý, otvorený, reagujúci na zmeny. Proces plánovania však vyžaduje aj potrebu priebežného vyhodnocovania procesu realizácie aktivít, resp. jeho monitorovanie. Monitorovanie je nevyhnutné, pretože zaisťuje vykonanie akcií a udržanie úsilia na dosiahnutie cieľov tým, že uskutočňuje opatrenia na prispôsobenie sa prípadným zmenám v dostupných alebo požadovaných zdrojoch, prípadne zmenám prostredia ako takého. Akčný plán opatrení rozvoja obce je preto potrebné každoročne aktualizovať.

Definovanie konkrétnych projektov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry, ktoré budú zabezpečovať realizáciu cieľov. Preto treba zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej činnosti bude podnikat' kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy s poslancami a pracovnou skupinou.

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj monitorovaciu úlohu. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj zásobník projektov - úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

- starosta obce,
- odborné komisie pri obecnom zastupiteľstve,
- podnikateľské subjekty,
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine),
- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov.

Odporúča sa tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bude po schválení jeho znenia v obecnom zastupiteľstve zverejnený na internetovej stránke obce a v tlačenej forme verejne prístupný aj na obecnom úrade.

5 FINANČNÁ ČASŤ

Realizáciu opatrení a aktivít predstavujú finančne náročné projekty (tab. 42), preto je dôležité identifikovať finančné zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v PHSR obce Bardoňovo, budú pochádzať z týchto zdrojov:

1. verejné zdroje - rozpočet obce,
2. ostatné verejné zdroje,
3. súkromné zdroje,
4. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF).

Verejné zdroje – rozpočet obce

Rozpočet obce je základným zdrojom financovania jej aktivít. Keďže výška voľných finančných prostriedkov obce je limitovaná, je preto vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na:

- zabezpečenie prípravy projektov – projektová dokumentácia a príprava žiadostí na čerpanie eurofondov,
- spolufinancovanie projektov – spoluúčasť obce je minimálne 5 %,
- financovanie bežných aktivít – neinvestičné aktivity v oblasti služieb občanom a spoločenského života v nej.

Z analýzy rozpočtovej situácie obce vyplýva, že jej finančné zdroje neumožňujú uhrádzať plánované investície a preto bude dôležité získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov. Je potrebné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty bude možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy (rozložené na dlhšie časové úseky) z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

Ostatné verejné zdroje

Mestá a obce majú obmedzené možnosti získavania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Nenávratný finančný príspevok pre investičné projekty – výstavba obecných nájomných bytov je možné získať z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja a to do výšky 30 % celkových nákladov. Na prefinancovanie ostatných nákladov je možné získať od ŠFRB úver s úročením 1 % a s dobou splatnosti 30 rokov. Dôležitú úlohu pri realizácii environmentálnej infraštruktúry plní Environmentálny fond.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formu investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor primárne hľadá zisk. Ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je zatiaľ zriedkavé. Rovnako ako v zahraničí, častejšie je realizované investovanie na báze Joint Ventures – t.j. vytvárajú sa podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť najmä na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)

Po vstupe SR do Európskej únie sa otvorili ďalšie možnosti získania finančných prostriedkov. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Aby SR mohla v čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, bola vypracovaná Partnerská dohoda SR 2014 – 2020, pričom čerpanie finančných zdrojov sa v aktuálnom programovom období bude realizovať prostredníctvom nasledovných operačných programov:

1. Integrovaná infraštruktúra,
2. Ľudské zdroje,
3. Integrovaný regionálny operačný program,
4. Kvalita životného prostredia,
5. Výskum a inovácie,
6. Efektívna verejná správa,
7. Technická pomoc,
8. Program rozvoja vidieka,
9. Rybné hospodárstvo.

Nové programové obdobie 2014 - 2020 prináša zmeny v celkovej alokácii finančných prostriedkov, ako aj zmeny prioritných smerov podpory. Preto bude na základe operačných programov nového programového obdobia potrebné overiť a následne aktualizovať možnosti financovania projektov obsiahnutých v tomto dokumente.

6 ZÁVER

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) si v súčasnosti vyžaduje existenciu spracovanej rozvojovej stratégie - republikovej, regionálnej, subregionálnej i lokálnej. Vyžaduje to aj Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, resp. jeho novela Zákon č. 309/2014 Z. z. Podľa tohto zákona majú mať obce (združenia obcí, mikroregióny) schválený program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR), ktorý by mal byť v súlade s rozvojovým dokumentom vyššej hierarchickej úrovne.

Príprava PHSR je pomerne zložitá cesta, ktorá si vyžaduje určitú vopred stanovenú postupnosť krokov, ktoré na seba logicky nadväzujú. Cieľom PHSR nie je vyriešiť všetky problémy, ktoré sa v obci vyskytujú, ale načrtnúť smer, ktorý vytvorí vhodné podmienky pre ich riešenie. Cieľom je vytvoriť programový dokument pre podporu rozvoja obce Bardoňovo aktivizáciou a koordináciou všetkých ekonomických, kultúrnych a spoločenských subjektov tak, aby bol maximálne využitý potenciál územia na dosiahnutie ekonomickej, kultúrnej a spoločenskej prosperity celej obce pri akceptovaní princípov udržateľného rozvoja.

Spracovaný dokument PHSR predstavuje súčasný stav i perspektívy rozvoja obce, ktorá sa snaží zlepšiť životné podmienky svojich občanov i uspokojiť nároky návštevníkov.

Najväčšou devízou obce sú však jeho obyvatelia, ktorí z veľkej časti majú o život vo svojej obci záujem a na jej rozvoji sú ochotní participovať.

Hlavným cieľom PHSR obce je zlepšiť kvalitu života jeho občanov, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a presadzovať koncept udržateľného rozvoja obce.

Preto vyjadrujeme presvedčenie, že v spolupráci s vedením obce sa obyvateľom tohto územia v ich snahe zlepšiť si životné podmienky aj vďaka získavaniu finančných prostriedkov z verejných i neverejných zdrojov bude len dariť.

7 LITERATÚRA

1. Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja. 2014. <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=93254>
2. BEISS, 2015. <http://www.beiss.sk/>
3. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010a. Regióny environmentálnej kvality. Mierka 1 : 500 000. In : Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 101. ISBN 978-80-88503-00-1
4. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010b. Stupeň environmentálnej kvality územia. Mierka 1 : 500 000. In : Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 96. ISBN 978-80-88503-00-1
5. Čepelák, J. 1980. Živočíšne regióny. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 93.
6. Čurlík, J., Šály, R. 2002. Zrinitosť pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 110-111. ISBN 80-88833-27-2
7. Dubcová, A., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2003. Výskum vidieckej krajiny mikroregiónu Termál. In: Vidiek - šanca pre rozvoj IV. Súčasný problémy rozvoja vidieckeho priestoru. Nitra : SPU v Nitre, 2003, s. 74-79. ISBN 80-8069-269-6
8. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013. 2007, 94 s.
9. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR obce Bardoňovo. 2007, 28 s.
10. Encyklopédia Slovenska. 1980. Zväzok I.-VI. Encyklopedický ústav SAV – Veda Bratislava.
11. Futák, J. 1980. Fytogeografické členenie. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 88.
12. Heidema, E. a kol. 2007. Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál. VVMZ s.r.o., 2007, 41 s.
13. <http://datacube.statistics.sk/SODB/TM1WebLogin.aspx>
14. <http://mapserver.geology.sk/hydrogeol/>
15. <http://mapserver.geology.sk/hydrochem/>
16. <http://www.podnemapy.sk/bpej/viewer.htm?activelayer=2&layers=001>
17. <http://uzemia.enviroportal.sk/>
18. Interné materiály obce Bardoňovo, 2015.
19. Jurko, A. 1972. Druhotná vegetácia. In: Lukniš, M. a i. Slovensko 2: Príroda. Bratislava: Obzor, 1972, s. 574.
20. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011. <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=124582>.
21. Kukul'a, J. a kol. 2012. Územný plán obce Bardoňovo – zmeny a doplnky č. 2/2012. <http://www.obcebardonovo.sk/uzemny-plan-obce-bardonovo.html>
22. Lapin, M. a i. 2002. Klimatické oblasti. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 95. ISBN 80-88833-27-2
23. Maglocký, Š., 2002. Potenciálna prirodzená vegetácia. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 114-115. ISBN 80-88833-27-2

24. Malík, P., Švasta, J. 2002. Hlavné hydrogeologické regióny. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 104. ISBN 80-88833-27-2
25. Mazúr, E., Lukniš, M. 1980. Geomorfologické jednotky. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 54-55
26. Michalko, J. a kol. 1986. Geobotanická mapa ČSSR. Textová a mapová časť. Bratislava : Veda. 163 s.
27. Oremusová, D. 2009. Geografické aspekty regionálneho rozvoja mikroregiónu Termál. Nitra : UKF, 2009. 146 s. ISBN 978-80-8094-559-6
28. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020. <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/>
29. Plesník, P. 2002. Fytogeograficko-vegetačné členenie. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 113 ISBN 80-88833-27-2
30. Priehodská, Z., Harčár, J. 1988. Vysvetlivky ku geologickej mape SV časti Podunajskej nížiny. Mierka 1 : 50 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 114 s.
31. Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020. <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=1&navID2=1&sID=43&id>
32. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2008-2015. <http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=1666>
33. Regionálne štúdie nerastných surovín okresu Nové Zámky. 1996. Bratislava : Geologická služba MŽP SR. 180 s.
34. RegDat. 2015. <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>
35. Retrospektívny slovník obcí ČSSR 1850-1970. 1978. Praha : Federálny štatistický úrad, 1978. 94 s.
36. Ružička, M. a i. 1996. Biotopy Slovenska. Bratislava : Ústav krajinnej ekológie SAV, 1996. 192 s. ISBN 80-967527-3-1
37. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2001 – definitívne výsledky. 2002. Štatistický úrad SR, Bratislava.
38. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2011 – definitívne výsledky. 2012. Bratislava : Štatistický úrad SR.
39. Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013. 2006. Nitra : Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja.
40. Szénassy, A. 2004. Bardoňovo. Pozoruhodnosti. Malá vlastivedná knižnica č. 137. Komárno : Nec Arte s.r.o., 2003. 16 s.
41. Šály, R., Šurina, B. 2002. Pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 106-107. ISBN 80-88833-27-2
42. Šimo, E., Zaťko, M. 1980. Typ režimu odtoku. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 65.
43. Tarábek, K. 1980. Klimaticko-geografické typy. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 64.
44. Tremboš, P., Minár, J. 2002. Morfologicko-morfometrické typy reliéfu. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 90-91. ISBN 80-88833-27-2
45. Vass, D., 1988. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.
46. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Nové Zámky, 2015.

47. Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja. 1998. Bratislava : Krajský úrad Nitra – Aurex, s.r.o., 428 s.
48. Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja. 1995. Bratislava : AUREX, 1995. 234 s.
<http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=177>
49. Vass, D. a kol. 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava : GUDŠ
50. Vass, D. a kol. 1988. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.
51. Zamkovský, J., red. 2004. PHSR – význam, štruktúra a základné metodické tézy. Poniky : Centrum pre podporu miestneho aktivizmu. 16 s.
52. Zákon č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.
53. Záväzná časť územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja (2012). VZN č.2/2012, ktorým sa vyhlasuje „Záväzná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja“. <http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=177>